

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ w Łodzi
z dnia**

**w sprawie przyjęcia
„Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Łodzi na lata 2012–2015”.**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281 oraz z 2012 r., poz. 567), art. 4 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1759, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281) oraz art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128), Rada Miejska w Łodzi

uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Łodzi na lata 2012–2015”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Łodzi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Miejskiej w Łodzi**

Tomasz KACPRZAK

Projektodawcą jest Prezydent Miasta Łodzi

WICEPREZYDENT MIASTA

Krzysztof Piątkowski

P.O. DYREKTORA

Sejmiku Miasta Łodzi

17.09.2012

Agata Wójcik

Agata Wójcik

Agata Wójcik

Agata Wójcik

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Łodzi
z dnia

**MIEJSKI PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
w Łodzi
(na lata 2012–2015)**

SPIS TREŚCI

- I. Wprowadzenie
- II. Epidemiologia
- III. Wskaźniki dotyczące zdrowia psychicznego dla Łodzi
- IV. Odbiorcy programu
- V. Cele główne i szczegółowe Programu:
 - 1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym na terenie miasta Łodzi;
 - 2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.
- VI. Realizacja celów Programu
- VII. Monitoring Programu
- VIII. Okres realizacji Programu
- IX. Finansowanie Programu.
- X. Podmiot koordynujący
- XI. Załączniki
- XII. Piśmiennictwo

I. Wprowadzenie

Zdrowie psychiczne w dokumentach Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) określone jest jako „pełny dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka”. Nie da się sformułować uniwersalnej definicji zdrowia psychicznego. Jest to pojęcie w dużej mierze subiektywne, ponieważ na zdrowie psychiczne wpływa wiele czynników oraz elementów, które tworzą indywidualną całość samopoczucia człowieka.

Stan dobrego samopoczucia pozwala na rozwój intelektualny i emocjonalny oraz radzenie sobie ze stresami życia, a także na udział w życiu społecznym, szkolnym i zawodowym. Działania na rzecz zdrowia psychicznego to nie tylko leczenie i rehabilitacja osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi, lecz także profilaktyka i promocja działań mających wpływ na szeroko rozumianą dobrą kondycję psychiczną człowieka.

Zły stan zdrowia psychicznego jest jedną z trzech najczęściej występujących przyczyn nieobecności w pracy oraz jednym z głównych powodów przechodzenia na wcześniejszą emeryturę czy rentę inwalidzką. Społeczeństwo i gospodarka ponoszą znaczne koszty związane ze złym stanem zdrowia psychicznego, co stanowi wyzwanie nie tylko dla sektora zdrowia.

Od ponad dwudziestu lat zdrowie psychiczne jest istotnym elementem zdrowia publicznego. Mając na uwadze rozmiar i dynamikę problemów zdrowia psychicznego opracowano szereg dokumentów określających modele opieki psychiatrycznej – dokumenty takie zostały przygotowane przez Światową Organizację Zdrowia, organy Unii Europejskiej (Zielona Księga), a także organy administracji publicznej Polski.

W Polsce kierunki działań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia, w tym również zdrowia psychicznego określa **Narodowy Program Zdrowia** (znowelizowana wersja na lata 2007–2015), który uwzględnia główne kierunki polityki zdrowotnej i stwarza szanse na bardziej skuteczną realizację zadań związanych ze zdrowiem społeczeństwa, a podstawowym warunkiem osiągnięcia jego celów jest włączenie się do ich realizacji organów administracji rządowej, organizacji pozarządowych, a przede wszystkim samorządów, społeczności lokalnych i samych obywateli.

Zadania dla samorządów lokalnych w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego zostały ponadto określone w takich następujących aktach prawnych:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 2) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- 3) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 4) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 5) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 7) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 8) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 9) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, realizację zadań w niej określonych zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach dotyczących tego problemu zdrowotnego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego określiło strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Program ten zobowiązuje samorządy każdego szczebla (województw, powiatów, gmin) m.in. do:

- opracowania programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym,
- stworzenia lokalnych ośrodków pomocy kryzysowej oferujących poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu,

- finansowego wspierania samopomocowych projektów rozwijających formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- zwiększenia udziału zagadnień zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy.

Przygotowany Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Łodzi określa istotne elementy polityki zdrowotnej Miasta Łodzi i wyznacza kierunki działań w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspokojenia ich potrzeb zdrowotnych oraz organizacji opieki zdrowotnej. Program przedstawia propozycje planowanych działań w obszarze zdrowia psychicznego, po przeprowadzeniu analizy danych dotyczących aktualnego stanu zdrowotnego mieszkańców Miasta.

II. Epidemiologia

Na świecie 450 milionów ludzi cierpi z powodu problemów psychicznych lub zaburzeń zachowania, a prawie milion popełnia każdego roku samobójstwo. Depresja, nadużywanie alkoholu, schizofrenia i zaburzenia afektywne dwubiegunowe (dawniej – psychoza maniako-depresyjna) są jednymi z głównych przyczyn niepełnosprawności na świecie.

Dane europejskie z ostatnich lat wskazują na znaczny wzrost występowania zaburzeń psychicznych (co pociąga za sobą narastające koszty społeczne i gospodarcze). W 2007 roku zaburzenia zdrowia psychicznego dotknęły 27 % dorosłych mieszkańców Europy. Najczęściej występujące problemy zdrowia psychicznego to zaburzenia lękowe i depresje.

Według danych z zachodnich i południowych państw członkowskich UE częstość występowania depresji, jako choroby w ciągu całego życia wynosi 9% u dorosłych mężczyzn i 17% u dorosłych kobiet.

Szacuje się, że każdego roku ok. 11% Europejczyków doświadcza jakichś form zaburzeń psychicznych. Czasami prowadzą one do samobójstwa. Samobójstwa są istotną przyczyną przedwczesnych zgonów w Europie. W 2006 r. w Unii odebrało sobie życie 58 tys. osób, czyli więcej, niż wyniosła liczba śmiertelnych ofiar wypadków drogowych w tym samym roku (50 tys.). Wg danych Instytutu Psychiatrii aż 90% samobójstw wiąże się z zaburzeniami psychicznymi.

Zaburzenia psychiczne kosztują państwa utratę 3 - 4 % PKB, z czego większa część kosztów (65%) – dotyczy obszarów poza ochroną zdrowia i wynika głównie z nieobecności w pracy, niezdolności do pracy i przedwczesnego porzucenia aktywności zawodowej. Prawie 75 % osób chorujących na schizofrenię korzysta z rent chorobowych, a zaledwie 2% pracuje zawodowo w pełnym wymiarze godzin.

Koszty ekonomiczne depresji w UE w 2004 r. oszacowano na 235 € na jednego mieszkańca, zaś w skali całej Unii (25 państw) i EFTA – na 118 miliardów €.

Grupą szczególnie wymagającą pomocy jest młodzież, jako grupa szczególnie narażona na różnego rodzaju czynniki psychospołeczne wynikające ze stresu, narastającej przemocy, dostępności narkotyków, czy kłopotów na rynku pracy.

Szacuje się, że w 50% przypadków zaburzenia psychiczne mają swój początek w okresie dorastania, dlatego też istotna jest rola organizacji pracujących z młodzieżą, które muszą być w stanie rozpoznawać objawy i szybko na nie reagować.

Zagrożenia dla zdrowia psychicznego.

W Polsce, zmiany społeczno-ekonomiczne ostatnich dziesięcioleci pogłębiły takie zagrożenia dla zdrowia psychicznego jak: bieda, bezrobocie, czy brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, socjalnego i zdrowotnego. Przyczyniło się to do wzrastającej z roku na rok liczby zaburzeń psychicznych rejestrowanych w lecznictwie ambulatoryjnym oraz stacjonarnym.

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego Polaków jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych – alkoholu, narkotyków i leków.

Badania Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie wykazały, że od 1990 r. w naszym kraju liczba osób cierpiących z powodu zaburzeń psychicznych wzrosła ponad dwukrotnie, w tym chorujących na zaburzenia afektywne (depresja, mania) i schizofrenię prawie trzykrotnie. Znaczny jest też wzrost liczby osób uzależnionych. Zwiększa się liczba popełnianych samobójstw. W 2008 r. w Polsce wskaźnik samobójstw na 10 tys. mieszkańców wynosił 1,5. W województwie łódzkim kształtował się on na poziomie 1,8/10 tys. mieszkańców i był jednym z najwyższych w kraju. W województwie łódzkim w 2008 r. były 463 zgony samobójcze z czego, wśród mężczyzn było ich ponad 5 razy więcej niż wśród kobiet (mężczyźni – 380, kobiety – 83).

W Polsce w okresie od roku 1990 do 2007, wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych wzrósł o 119 % (z 1629 do 3571 na 100 tys. ludności) w opiece ambulatoryjnej oraz o 50 % (z 362 do 542 na 100 tys. ludności) w opiece stacjonarnej. Ponad trzykrotnie wzrosło rejestrowane rozpowszechnienie zaburzeń psychotycznych, a zaburzenia niepsychotyczne wzrosły o 73 %. Najwyższy, prawie ośmiokrotny wzrost, wystąpił w przypadku zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych; upośledzenie umysłowe wzrosło o 153 %, a zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu o 82 %. Jednakże między rokiem

2005 i 2007 rozpowszechnienie zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych zmniejszyło się o 6 % i zaburzeń psychotycznych – o 5 %. Wzrosło natomiast rozpowszechnienie zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu – o 2 %.

Kolejnym problemem jest starzejące się społeczeństwo. Coraz częściej wśród osób starszych występują zaburzenia psychiczne – zarówno dolegliwości związane z wiekiem (np. demencji), jak i depresja.

W Polsce jest blisko 2 mln ludzi, w tym dzieci i młodzieży, korzystających z pomocy placówek psychiatrycznych. Najczęściej do poradni i szpitali trafiają osoby z zaburzeniami alkoholowymi oraz z depresją.

Tempo życia, stres, brak czasu i warunki ekonomiczne przyczyniają się w znacznej mierze do sięgania po środki psychoaktywne: alkohol, narkotyki (w tym również tzw. dopalacze) czy leki.

Nie bez znaczenia jest też tu sytuacja społeczno – gospodarcza w kraju. Wskaźnik bezrobocia w województwie łódzkim w 2008 roku wyniósł 9,2% (dla Polski wskaźnik ten wyniósł 9,5%) W 2010 r. wskaźnik ten dla woj. łódzkiego wynosił 12,4, dla Łodzi - 9,9 (dla Polski 12,3). Na granicy ubóstwa w województwie łódzkim w 2008 r. żyło 7,5% osób, później już 13,4% (na poziomie tzw. minimum egzystencji 3,3%).

III. Wskaźniki dotyczące zdrowia psychicznego dla Łodzi

Choroby psychiczne stają się coraz większym problemem zdrowotnym w województwie łódzkim, w tym i w Łodzi. Według danych Informatora Statystycznego Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi, w 2010 roku nastąpił bardzo znaczny wzrost liczby leczonych w poradniach zdrowia psychicznego. Ogółem leczono 92.809 osób, tj. o 12.173 więcej niż w roku poprzednim.

Wzrosła także liczba leczonych po raz pierwszy z 20.779 osób w 2009 roku, do 23.253 w 2010 roku.

Wg danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi w województwie łódzkim wśród leczonych, najczęstsze rozpoznanie to zaburzenia nerwicowe, zaburzenia afektywne. Spośród 8 najczęstszych rozpoznanych zaburzeń spowodowane używaniem alkoholu znajdują się na 5 miejscu, zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych na miejscu ostatnim.

Największy odsetek leczonych (26,4 %) stanowią pacjenci z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem. Pacjenci ze schizofrenią stanowili ponad 12 % leczonych, natomiast pacjenci z zaburzeniami psychotycznymi – 11,3 %. Ponad 60,6 % pacjentów leczonych w poradniach zdrowia psychicznego to osoby w wieku 30 – 64 lat.

W porównaniu do roku 2009, zmalała o 260 osób liczba leczonych w poradniach odwykowych. W 2010 roku leczono ogółem 15 646 osób, w tym po raz pierwszy 8756 osób. W poradniach odwykowych liczba leczonych po raz pierwszy wzrosła o 101 osób. Największy odsetek (72 %) leczonych stanowią pacjenci z zespołem uzależnienia, a największą grupę – prawie 83 % leczonych stanowili pacjenci w wieku 30 – 64 lat.

W 2010 r., w poradniach leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych leczono 2.141 osób, głównie z powodu używania substancji psychoaktywnych (54,6 %). Najwięcej leczonych to osoby w wieku 30 – 64 lata (ponad 61 %).

Prawie 2-krotnie w porównaniu do roku poprzedniego (2009 r.) wzrosła liczba leczonych w poradniach psychologicznych. W 2010 roku leczono ogółem 5104 osoby, z czego prawie 89 % to pacjenci z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień). Największy odsetek leczonych stanowią pacjenci w wieku 0–18 lat (30,4 %) i w wieku 30–64 lat (41,2 %).

W zespołach środowiskowego leczenia domowego, w 2010 roku leczono ogółem 128 osób, w tym 72,6 % w wieku powyżej 65 lat. Prawie 51 % leczonych stanowią osoby z organicznymi zaburzeniami psychicznymi włącznie z zespołami objawowymi.

W Łodzi w 2010 r. łącznie specjalistyczną psychiatryczną i psychologiczną opieką ambulatoryjną objęto ponad 52 tys. osób z zaburzeniami psychicznymi. Z tego 70 % to leczeni w poradniach zdrowia psychicznego (bez uzależnień), 11,5% leczeni w poradniach odwykowych (od alkoholu) oraz 2,6 % leczeni w poradniach profilaktyki, leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

Wśród leczonych z zaburzeniami psychicznymi 7,3 % stanowiły osoby do 18 roku życia. Byli oni pod opieką poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży.

Szczegółowe dane, pochodzące z Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi, przedstawiono w załączniku nr 1 do niniejszego Programu, tj. w Analizie stanu opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w Łodzi.

W Łodzi opieka nad osobami z zaburzeniami psychicznymi prowadzona jest w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza lecznictwa psychiatrycznego - w formie opieki doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach opieki społecznej. Jest ona finansowana z dwóch podstawowych źródeł:

- Narodowego Funduszu Zdrowia – środki przeznaczone na świadczenia zdrowotne,
- budżetu Miasta Łodzi – środki przeznaczone głównie na zadania z zakresu pomocy społecznej, wsparcia psychologicznego osób z problemami w sferze zdrowia psychicznego oraz wsparcia grup samopomocowych.

W Łodzi zmiany społeczno-ekonomiczne ostatnich dziesięcioleci, w wyniku których pojawiły się takie zagrożenia dla zdrowia psychicznego jak bieda, bezrobocie czy brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, socjalnego i zdrowotnego - powodują, że z roku na rok wzrasta liczba zaburzeń psychicznych rejestrowanych w lecznictwie ambulatoryjnym oraz szpitalnym.

Prezentowany w niniejszym materiale Program Ochrony Zdrowia Psychicznego spójny jest z odrębnymi programami dotyczącymi tego obszaru (zdrowia psychicznego), finansowanymi z budżetu Miasta Łodzi. Programy te realizowane są przez różne jednostki miejskie i organizacje pozarządowe. Należą do nich:

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w mieście Łodzi w latach 2007-2013.

IV. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu są mieszkańcy miasta Łodzi:

- 1) **populacja zdrowych mieszkańców:**
 - dzieci i młodzież,
 - osoby dorosłe ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych,
- 2) **osoby z zaburzeniami psychicznymi.**

V. Cele główne i cele szczegółowe Programu

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym na terenie miasta Łodzi:

- 1.1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie korzystnych zachowań i stylów życia oraz rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- 1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez działania w rodzinie, szkole i w środowisku lokalnym;
- 1.3. Przeciwdziałanie dyskryminacji oraz zwiększanie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 1.4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu zagrażających zdrowiu psychicznemu.

2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym na terenie miasta Łodzi:

- 2.1. Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej;
- 2.2. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego;
- 2.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2.4. Koordynowanie różnych form opieki i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

VI. Realizacja celów Programu

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym na terenie miasta Łodzi

1.1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu

Zadania:

- 1.1.1. Ustalenie priorytetów promocji zdrowia psychicznego (**załącznik nr 2**)
- 1.1.2. Opracowanie i realizacja lokalnego programu promocji zdrowia psychicznego (szczegółowe działania w zakresie programu promocji zdrowia psychicznego określone zostały w **załączniku nr 3**).

Obszary działań programu promocji zdrowia psychicznego

1) **Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego:**

- Prowadzenie działań z zakresu promocji i zapobiegania problemom zdrowia psychicznego (opracowywanie programów zdrowotnych dotyczących profilaktyki w obszarach zdrowia psychicznego):
 - szkolenia dla różnych grup społecznych i zawodowych dotyczące problemów związanych ze zdrowiem psychicznym,
 - realizacja programów z zakresu promocji zdrowia psychicznego;
- Prowadzenie kampanii informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, skierowanych do odpowiednio wybranych grup wiekowych i społecznych, zgodnie z potrzebami i aktualną sytuacją epidemiologiczną;

- Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób w stanach kryzysu psychicznego;
- Realizacja Programu profilaktyki i ryzykownego stanu psychicznego" skierowanego do młodzieży szkół średnich (uchwała Nr XXVIII/468/II Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 14 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia „Programu profilaktyki ryzykownego stanu psychicznego” adresowanego do młodzieży szkół średnich).

2) Kształtowanie stylu życia i zachowań korzystnych dla zdrowia psychicznego:

- Prowadzenie wczesnej diagnostyki i interwencji w zaburzeniach rozwoju u dzieci w wieku przedszkolnym;
- Podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz ochrony oraz poprawy stanu zdrowia psychicznego;
- Działania uwzględniające ryzyko wystąpienia zaburzeń psychicznych u osób nadużywających alkoholu lub innych uzależnień;
- Wykorzystywanie podejścia mediacyjnego w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych;
- Kształtowanie postaw sprzyjających zdrowiu psychicznemu.

3) Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu:

- Edukacja różnych grup zawodowych i społecznych w zakresie rozwijania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- Programy dla młodzieży dotyczące budowania pozytywnych relacji;
- Organizowanie zajęć warsztatowych dotyczących zwiększenia umiejętności rozwiązywania konfliktów i sytuacji kryzysowych;
- Pomoc psychologiczna dla osób starszych (np. wkraczających w wiek emerytalny, osamotnionych).

Realizatorzy:

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i jednostki mu podległe (Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień – * w ramach restrukturyzacji miejskich zoz planowane jest połączenie obu Ośrodków w jednostkę o nazwie Miejskie Centrum Zdrowia Publicznego im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi);
Wydział Edukacji w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i podległe jednostki (szkoły i placówki edukacyjne);
poradnie pedagogiczno – psychologiczne;
organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez działania w rodzinie, szkole i w środowisku lokalnym

Zadania:

- 1.2.1. Opracowanie programu zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym;
- 1.2.2. Realizacja programu zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym oraz zadań objętych Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Obszar działań dotyczących prewencji zaburzeń psychicznych

- Pomoc psychologiczna dot. radzenia sobie ze stresem i trudnymi sytuacjami:
 - pomoc psychologiczna dla osób chorujących przewlekle i ich rodzin;
 - pomoc psychologiczna (zajęcia warsztatowe) dla różnych grup zawodowych dot. wypalenia zawodowego;
 - pomoc psychologiczna osobom w żałobie;
 - działania profilaktyczne dot. uzależnień;
- Organizowanie szkoleń dla pracowników sektora ochrony zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem lekarzy pierwszego kontaktu i pielęgniarek medycyny szkolnej w zakresie wczesnego rozpoznawania zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem problemów przemocy;
- Zwiększanie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychiatrycznych dla ofiar przemocy.

Realizatorzy:

- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i jednostki mu podległe (Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień);
- Wydział Edukacji w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i podległe mu jednostki (szkoły i placówki edukacyjne);
- organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

1.3. *Przeciwdziałanie dyskryminacji oraz zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi*

Zadania:

- 1.3.1. Opracowanie programów informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 1.3.2. Realizacja przygotowanych programów w niżej opisanych obszarach tematycznych.

Obszary działań w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji oraz zwiększenia integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi:

- Prowadzenie kampanii medialnych skierowanych na kształtowanie postaw zrozumienia i akceptacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Integracja środowiskowa (organizacja imprez, spotkań dla i z udziałem osób z zaburzeniami psychicznymi);
- Podnoszenie świadomości zdrowych mieszkańców Łodzi nt. problemów osób z zaburzeniami psychicznymi.

Realizatorzy:

- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i jednostki mu podległe (Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi);
- Wydział Edukacji w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i podległe jednostki (szkoły i placówki edukacyjne);
- organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

1.4. *Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego zagrażających zdrowiu psychicznemu*

Zadania:

- 1.4.1. Tworzenie ośrodków pomocy kryzysowej prowadzących poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu.
- 1.4.2. Modyfikacja istniejących podmiotów leczniczych oferujących poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu psychicznego.

Obszary działań poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego:

- Udzielanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych;
- Organizacja miejskich ośrodków pomocy i poradnictwa kryzysowego, w tym
 - działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Profilaktyki Zdrowotnej,
 - utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla Dzieci i Młodzieży,
 - rozszerzenie działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej o Interwencyjny Zespół Wyjazdowy oferujący wsparcie psychologiczne poszkodowanym w zdarzeniach losowych, wypadkach oraz niepełnosprawnych ruchowo;
- Rozszerzenie zakresu pomocy udzielanej przez podmioty powołane do pomocy rodzinom.
- Szerokie działania informacyjne dot. uzyskania pomocy i poradnictwa w stanach kryzysu psychicznego.

- Zwiększanie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychiatrycznych dla osób w stanach kryzysu psychicznego.

Realizatorzy:

- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i jednostki mu podległe (Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień);
- Wydział Edukacji Urzędu Miasta Łodzi i podległe jednostki (szkoły i placówki edukacyjne);
- poradnie pedagogiczno – psychologiczne;
- organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym, społecznym i zawodowym na terenie miasta Łodzi:

2.1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej

Zadania:

- 2.1.1. Opracowanie i realizacja programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia centrów zdrowia psychicznego;
- 2.1.2. Integrowanie działalności placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej poprzez przygotowanie projektu utworzenia centrum zdrowia psychicznego, zapewniającego kompleksową, środowiskową opiekę w zakresie zdrowia psychicznego.

Obszary działań w zakresie środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej:

- Utworzenie Miejskiego Centrum Zdrowia Psychicznego im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi (zapewniające mieszkańcom kompleksową, środowiskową stacjonarną i niestacjonarną opiekę w zakresie zdrowia psychicznego);
- Utworzenie placówki edukacyjno terapeutycznej dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi i problemami psychiatrycznymi;
- Utworzenie Miejskiej Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży.

Realizatorzy:

- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i jednostki mu podległe (Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi);
- Wydział Edukacji w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i podległe mu jednostki (szkoły i placówki edukacyjne);
- poradnie pedagogiczno – psychologiczne.

2.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego.

Zadania:

- 2.2.1. Opracowanie programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej;
- 2.2.2. Realizacja lokalnego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2.2.3. Wspieranie finansowe samopomocowych projektów służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2.2.4. Zapewnienie ciągłości wsparcia finansowego projektom pozarządowym realizującym formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi wymagające działania ciągłego;
- 2.2.5. Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Obszary działań w zakresie upowszechniania zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego:

- Wspieranie samopomocowych inicjatyw pacjentów, ich rodzin i organizacji pozarządowych, służących rozwojowi form wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Zwiększenie pomocy i oparcia bytowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez między innymi udzielanie samopomocy środowiskowej, pomocy bytowej, mieszkaniowej i specjalistycznych usług opiekuńczych;
- Szkolenie kadr o zróżnicowanych i wysokich kompetencjach, z uwzględnieniem środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej;
- Współpraca różnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Łodzi w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi.

Realizatorzy:

- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi (Rzecznik Osób Niepełnosprawnych);
- samopomocowe organizacje pozarządowe;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi.

2.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadania:

- 2.3.1. Opracowanie programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2.3.2. Realizacja lokalnego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2.3.3. Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2.3.4. Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2.3.5. Zwiększenie udziału zagadnień zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy.

Obszary działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi:

- Tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Rozwijanie zróżnicowanych form aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi (poradnictwo zawodowe, szkolenia, rehabilitacja zawodowa).

Realizatorzy:

- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi (Rzecznik Osób Niepełnosprawnych);
- Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi;
- organizacje pozarządowe.

2.4 Koordynowanie różnych form opieki i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadania:

- 2.4.1. Powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu;
- 2.4.2. Opracowanie harmonogramu realizacji Programu;
- 2.4.3. Realizacja, koordynacja i monitorowanie Programu;
- 2.4.4. Przygotowanie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Obszary działań w zakresie koordynacji różnych form opieki i pomocy dla osób zaburzeniami psychicznymi

- Koordynacja zadań związanych z realizacją polityki zdrowotnej Miasta Łodzi w zakresie zdrowia psychicznego;
- Systematyczna aktualizacja informacji o potrzebach osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dostępnych dla nich formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej.

Realizatorzy:

- Zespół Koordynujący realizację Programu;
- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi.

VII. Monitoring programu

Realizatorzy zaangażowani w realizację poszczególnych działań monitorują potrzeby oraz zmiany ilościowo – jakościowe, które będą stanowiły podstawę do dokonywania zmian w poszczególnych elementach programu (liczba przygotowanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć profilaktycznych, liczba osób, którym udzielono świadczeń zdrowotnych, liczba wykrytych zaburzeń, liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy, itd.).

Sposoby sprawozdawczości:

Coroczne raporty podsumowujące działania zrealizowane w ramach niniejszego Programu za rok poprzedni będą przesyłane Ministrowi Zdrowia, w terminie do **15 maja każdego roku**.

VIII. Okres Realizacji Programu

Realizację Programu zaplanowano na lata 2012-2015.

IX Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie będą:

- środki własne Miasta Łodzi (zadania własne Gminy i Powiatu) uchwalane corocznie przez Radę Miejską w ramach budżetu Miasta,
- środki własne realizatorów zadań,
- środki NFZ, w ramach zawartych kontraktów podmiotów leczniczych.

X. Podmiot koordynujący

Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na terenie Miasta Łodzi powołany przez Prezydenta Miasta Zarządzeniem Nr 1367/VI/11 z dnia 18 października 2011 r.

Obsługa Zespołu – komórka organizacyjna Urzędu Miasta Łodzi – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Spraw Społecznych.

XI. Załączniki

Diagnozę opieki i działań w zakresie zdrowia psychicznego w Łodzi, priorytety promocji zdrowia psychicznego, a także szczegółowy wykaz zadań realizatorów Programu zawierają programy operacyjne stanowiące załączniki do niniejszego Programu:

Załącznik nr 1 – Analiza stanu nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w Łodzi.

Załącznik nr 2 – Priorytety promocji zdrowia psychicznego dla miasta Łodzi.

Załącznik nr 3 – Szczegółowe działania i realizatorzy programów określonych w Miejskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego w Łodzi:

- Program promocji zdrowia psychicznego;
- Program zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym;
- Program informacyjno – edukacyjny, sprzyjający postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałający dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Program zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej opieki zdrowotnej, w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia centrów zdrowia psychicznego;
- Program poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej;
- Program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

XII. Piśmiennictwo

1. Ambulatoryjna i stacjonarna opieka psychiatryczna na terenie województwa łódzkiego w latach 2008 – 2009, Wojewódzkie Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi;
2. Informator statystyczny ochrony zdrowia województwa łódzkiego za 2010 r., Wojewódzkie Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi, Łódź, 2011 r.;
3. Narodowy Program Zdrowia na lata 2007 – 2015, Warszawa 2007 r.;
4. Rocznik statystyczny Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Warszawa;
5. Rocznik Statystyczny GUS;
6. Sprawozdania MZ-15 za rok 2009;
7. Światowa Organizacja Zdrowia (2010);
8. WHO, Strengthening mental health promotion, Geneva 2001 (Fact sheet no. 220);
9. WHO, World Health Report 2001, p. 11. <http://www.who.int/whr/2001>;
10. www.wczp-lodz.pl – strona internetowa Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi;
11. Zielona Księga. Poprawa zdrowia psychicznego ludności. Strategia zdrowia psychicznego dla Unii Europejskiej, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, dnia 14.10.2005 COM (2005) 484 końcowy.

Załącznik nr I
do Miejskiego Programu Ochrony
Zdrowia Psychicznego w Łodzi

**Analiza stanu opieki nad osobami
z zaburzeniami psychicznymi
w Łodzi**

**Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
Departament Spraw Społecznych
Urzędu Miasta Łodzi**

Spis treści :

Wprowadzenie	str. 3
I. Sytuacja demograficzna w Łodzi	str. 4
II. Sytuacja epidemiologiczna w Łodzi	str. 5
III. Opieka nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w Łodzi	str. 8
1. Chorzy leczeni ambulatoryjnie w zakresie zdrowia psychicznego	
2. Personel poradni leczenia ambulatoryjnego w zakresie zdrowia psychicznego.	
IV. Świadczenia ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej finansowane w ramach środków NFZ	str. 15
V. Opieka stacjonarna	str. 20
1. Opieka całodobowa	
2. Leczenie w ramach stacjonarnej opieki psychiatrycznej	
3. Świadczenia stacjonarnej opieki psychiatrycznej finansowane ze środków NFZ	
VI. Formy pomocy społecznej dla mieszkańców Łodzi z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami.	str. 24
VII. Inne formy opieki dla osób z zaburzeniami psychicznymi	str. 27
VIII. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	str. 28
IX. Działania realizowane przez miasto Łódź w obszarze zdrowia psychicznego	str. 30
1. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
2. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii	
3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
4. Program ochrony zdrowia psychicznego i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
X. Miejskie podmioty lecznicze działające w obszarze zdrowia psychicznego	str. 32
XI. Wykaz organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy osobom z chorobami i zaburzeniami psychicznymi oraz na rzecz osób z problemami uzależnień na terenie Łodzi	str. 35

WPROWADZENIE

„Analizę stanu opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w Łodzi” sporządzono dla potrzeb opracowania lokalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego zgodnie z zadaniami narzuconymi samorządom lokalnym różnego szczebla ***Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.***

Zebrany materiał przedstawia problem rozpowszechnienia najczęstszych zaburzeń psychicznych wśród łodzian oraz zasoby opieki psychiatrycznej na terenie Miasta Łodzi. Wiele z przedstawionych danych dotyczy województwa łódzkiego, ponieważ większość publikacji nie wyszczególnia wskaźników dot. miasta Łodzi.

Materiał opracowano w oparciu o dane m.in. Głównego Urzędu Statystycznego, Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego, Łódzkiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, Urzędu Marszałkowskiego, Urzędu Miasta Łodzi oraz organizacji pozarządowych, działających w obszarze zdrowia psychicznego. Skorzystano z opracowań w/w instytucji w wydaniu książkowym oraz informacji zamieszczonych na poszczególnych portalach internetowych.

I. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W ŁODZI.

Województwo łódzkie w dniu 31.12.2010 roku **liczyło 2 534 357** mieszkańców, tj. o ponad 7 tys. osób mniej niż w 2009 roku. W ogólnej liczbie ludności przeważają kobiety, które stanowią 52,5 % ludności województwa. Na 100 mężczyzn przypadało w 2010 roku 110,3 kobiet. Wskaźnik utrzymuje się na poziomie 2009 roku. Najwyższy wskaźnik posiada m. Łódź (120,2). Powiat **m. Łódź** na koniec 2010 r. liczył **737 098** mieszkańców, a na koniec 2011 roku **690 072** mieszkańców (tj. o 52 315 osób mniej niż w 2009 roku).

- W Łodzi od połowy lat 80-tych systematycznie zmniejsza się udział mieszkańców w wieku poniżej 20 roku życia w łącznej liczbie ludności. W tym samym okresie zwiększał się udział osób w wieku powyżej 65 r.ż. Wg. GUS, w Polsce do 2010 r. udział osób starszych się zmieniał nieznacznie, zaś przewiduje się, że w następnych latach wzrost będzie szybszy i w 2030 r. osiągnie poziom ok. 24%, co oznacza, że prawie co czwarty Polak będzie miał co najmniej 65 lat.
- Społeczeństwo województwa łódzkiego jest najstarsze w Polsce w sensie demograficznym. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym jest znacznie wyższy niż w kraju, i w 2010 r. wynosił 18,8 % (w 2009 r.- 18,5 %, 2006 r. – 17,62 %). Dla porównania dla Polski wskaźnik w 2010 roku wynosił 16,9 %. Udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności województwa bardzo nieznacznie wzrasta. Najwyższy procentowo wskaźnik jest dla Łodzi i wynosi 21,75%.
- Wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym jest wynikiem starzenia się społeczeństwa. W 2010 r. w woj. łódzkim liczba ludzi starszych (w wieku poprodukcyjnym) przewyższała liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym o ponad 37 tys., a odsetek kobiet w tej grupie wynosił 24,49% i był ponad dwukrotnie wyższy niż mężczyzn (11,34%). Podobnie w Łodzi – dla 27,82% kobiet, dla 12,46% mężczyzn.
- Z danych za 2010 r. wynika, że województwo łódzkie znajduje się w grupie 5 województw, które posiadają ujemny przyrost naturalny, przy czym nasze województwo posiada najwyższą w kraju wartość ujemną (- 2,2) zarówno w liczbach bezwzględnych jak i we wskaźniku na 1000 ludności.

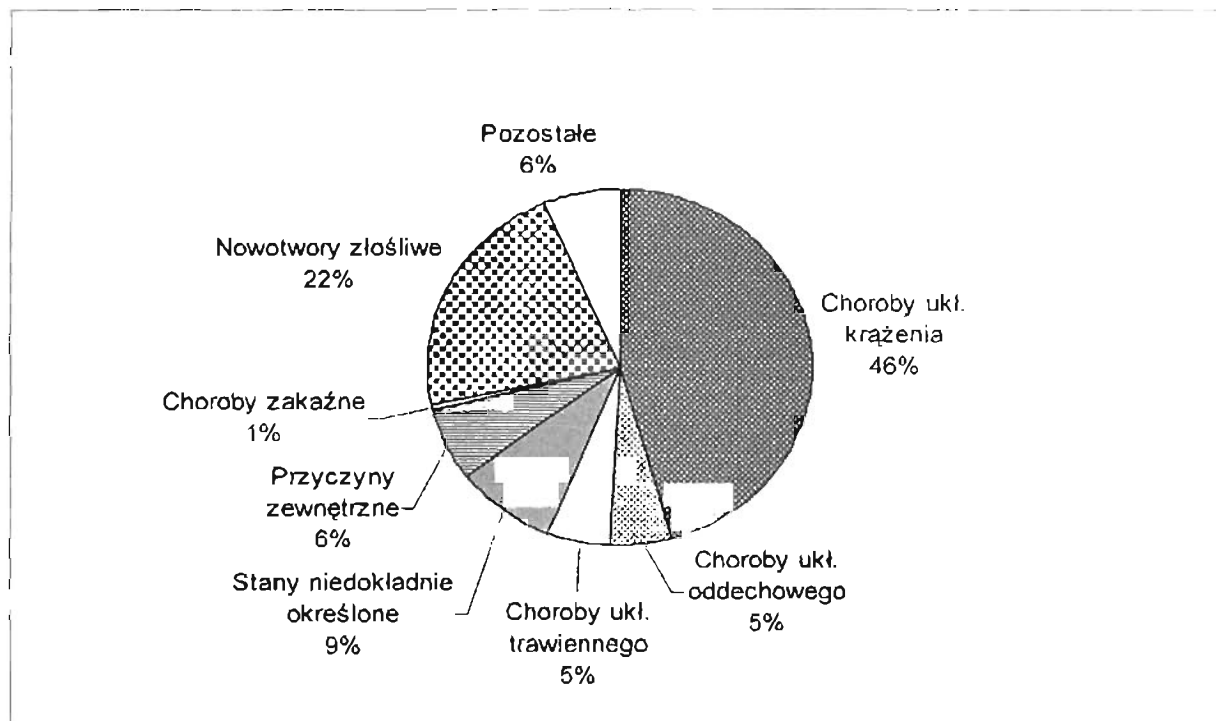
Ujemny przyrost naturalny jest konsekwencją nadwyżki zgonów nad liczbą urodzeń. W Łodzi w 2008 roku wynosił (-) 5 986. Wskaźnik na 1000 mieszkańców osiągnął wartość (-) 4,92 i należał do najniższych w województwie (przyrost naturalny dla Polski wynosi 0,9).

- Współczynnik zgonów w Polsce, jak również w województwie łódzkim wykazuje tendencję wzrostową i należy do najwyższych w kraju. W 2010 r. wynosił 12,3 zgonów na 1000 mieszkańców (dla Polski wynosił 9,9 zgonów na 1000 mieszkańców). Wg danych GUS w Łodzi wynosił on 13,8 i był najwyższy w województwie łódzkim. Analizując zgony według płci osób zmarłych stwierdzamy, iż znacznie więcej umiera mężczyzn niż kobiet. W Łodzi najwyższą nadumieralność mężczyzn obserwujemy od 20 do 59 roku życia - w grupie 30 – 39 lat wskaźnik zgonów mężczyzn jest 4,2 krotnie wyższy niż dla kobiet.
- Wskaźnik bezrobocia w województwie łódzkim w 2008 roku wyniósł 9,2% (dla Polski 9,5%) w 2009 roku 11,6% (dla Polski 11,5%). Dla Łodzi wynosił on 10,4 %. Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych w Państwowych Urzędach Pracy stanowiła grupa z najniższym wykształceniem – gimnazjalnym i poniżej. Najmniej bezrobotnych stanowiła grupa osób z wyższym wykształceniem. W Łodzi w 2010 r. zarejestrowano 33 727 tys. bezrobotnych (stopa bezrobocia – 10%).

II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ŁODZI.

Od początku lat 90-tych choroby układu krążenia oraz nowotwory złośliwe są głównymi przyczynami zgonów na świecie, w Polsce, w tym również w Łodzi.

Struktura przyczyn zgonów w woj. łódzkim w 2009r.

Wśród przyczyn zgonów, oprócz chorób układu krążenia i nowotworów złośliwych, wysoki odsetek od wielu lat wykazują zewnętrzne przyczyny zgonów (urazy i wypadki).

Zewnętrzne przyczyny zgonu

Na trzecim miejscu wśród głównych przyczyn zgonów znajdują się przyczyny zewnętrzne, czyli urazy i zatrucia, które w Polsce i w woj. łódzkim w 2010 r. wynosiły 6,3%. Wskaźnik zgonów dla Łodzi wynosił 7,9 na 10 tys. mieszkańców (w 2009 r. wyniósł 6,8). Z powodu przyczyn zewnętrznych zmarło 3-krotnie więcej mężczyzn niż kobiet. W tej grupie zgonów dominują: zamierzone samouszkodzenia – 21,5%, wypadki komunikacyjne – 18,4%, upadki – 12,7%

Wzrosła częstość zgonów spowodowanych samobójstwami, przewyższając liczbę zgonów w wyniku wypadków komunikacyjnych. Umieralność z powodu przyczyn zewnętrznych jest w Łodzi wyższa niż w populacji miejskiej Polski, zwłaszcza w wyniku zamierzonego samouszkodzenia. Codziennie na całym świecie ponad 1000 osób umiera śmiercią samobójczą. Liczba zgonów w wyniku aktu samobójczego jest czasami kilkakrotnie większa, niż zgonów w wyniku wypadków drogowych. Wskaźnik demograficzny samobójstw w Europie waha się od 40 do 0,5/100 tys. zgonów. W 2007 r. w Polsce wynosił on 14/100 tys.. Rocznie z tego powodu w Polsce traci życie ok. 4 tys. osób (w tym ok. 70 % to mężczyźni).

W latach 1990 – 2009 współczynnik samobójstw zwiększył się o ponad 23 % (z 13 do 16,9). Niepokojący jest wzrost liczby samobójstw wśród dzieci i młodzieży (największy wzrost nastąpił wśród chłopców i młodych mężczyzn). W grupie wieku do 19 lat wzrósł o 27 %, a w grupie 20 – 24 lata – ponad 33 %.

Wg danych Komendy Głównej Policji w 2010 roku odnotowano 5456 (4480 mężczyzn) zamachów samobójczych, z których 4087 (3.517 mężczyzn) zakończyło się zgonem.

Ustalono, że najczęściej przyczyną zamachów samobójczych były: choroba psychiczna, nieporozumienia rodzinne, przewlekła choroba, zawód miłosny, warunki ekonomiczne, nagła utrata źródeł utrzymania, śmierć bliskiej osoby, problemy szkolne trwale kalectwo, niepożądana ciąża, popełnienie przestępstwa, wykroczenia.

Wiek osób, które podjęły zamachy samobójcze:

Wiek	Liczba zamachów	w tym zakończone zgonem
9 lat i mniej	0	0
10-14	42	16
15-19	317	153
20-24	469	292
25-29	493	310
30-34	472	290
35-39	453	303
40-44	454	336
45-49	520	410
50-54	660	566
55-59	573	496
60-64	363	314
65-69	209	191
70-74	147	140
75-79	113	105
80-84	89	79
85 i więcej	57	55
wiek nieustalony	35	31

Zaburzenia psychiczne

Zaburzenia psychiczne stanowią coraz poważniejszy problem zdrowia publicznego ostatnich lat. Obok chorób układu krążenia, są najczęstszą przyczyną obniżenia pełnej sprawności życiowej. W ciągu 10 lat w Polsce liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wzrosła o 1/3 i wynosi ok. 800 tys. osób. W miastach woj. łódzkiego widoczny jest znaczny wzrost liczby leczonych w poradniach zdrowia psychicznego: w 1999 r. wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił - 72,2 w 2000 r. - 218,4 a w 2001 r. - 243,5 w 2004 r.- 271,8. ,2009 r. - 317,24.

Dane Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego pokazują, że w 2010 r. z powodu zaburzeń psychicznych ogółem leczono 92 809 osób, tj. o 12 173 więcej niż w roku poprzednim (2009 r. - 80 636 osób).

Wzrosła także liczba leczonych po raz pierwszy z 20 779 osób w 2009 roku do 23 253 w 2010 roku (wzrost o 2474 osoby).

Największy odsetek leczonych (26,4 %) stanowią pacjenci z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem. Pacjenci ze schizofrenią stanowili 12,4 % leczonych,

natomiast pacjenci z zaburzeniami psychotycznymi -11,3%. Ponad 60,6 % pacjentów leczonych w poradniach zdrowia psychicznego to osoby w wieku 30 – 64 lat.

W porównaniu do roku 2009 zmalała o 260 osób liczba leczonych w poradniach odwykowych. W 2010 roku leczono ogółem 15 646 osób, w tym po raz pierwszy 8756 osób. W poradniach odwykowych liczba leczonych po raz pierwszy wzrosła o 101 osób. Największy odsetek (72 %) leczonych stanowią pacjenci z zespołem uzależnienia. Biorąc pod uwagę wiek, największą grupę - prawie 83 % leczonych stanowili pacjenci w wieku 30 – 64 lat.

W 2010 r. w poradniach leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych leczono 2 141 osób, głównie z powodu używania substancji psychoaktywnych (54,6 %). Najwięcej leczonych to osoby w wieku 30 – 64 lata - ponad 61 %.

Prawie 2 krotnie w porównaniu do roku poprzedniego (2009 r.) wzrosła liczba leczonych w poradniach psychologicznych. W 2010 roku leczono ogółem 5 104 osoby, z czego prawie 89 % to pacjenci z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień). Największy odsetek leczonych stanowią pacjenci w wieku 0-18 lat (30,4 %) i w wieku 30-64 lat (41,2 %). Bardzo znacznie wzrosła również liczba pacjentów w poradniach psychologicznych leczonych po raz pierwszy z 1337 w 2009 r. do 2540 w 2010 r. z największym odsetkiem w grupie wiekowej 30 – 64 lata oraz 28,7 % w grupie 0 – 18 lat.

W zespołach leczenia środowiskowego domowego liczba leczonych ogółem wzrosła z 86 (w 2009r) do 340 osób w 2010 r., z czego 46,5 % to osoby z organicznymi zaburzeniami psychicznymi włącznie z zespołami objawowymi i 21,5 % leczeni z powodu schizofrenii. Prawie 56 % leczonych to osoby w wieku od 65 roku życia, a 37 % w wieku 30 – 64 lata.

Po raz pierwszy leczono 128 osób (w 2009 r. – 12 osób), w tym 72,6 % w wieku powyżej 65 lat. Prawie 51 % leczonych stanowią osoby z organicznymi zaburzeniami psychicznymi włącznie z zespołami objawowymi.

III. OPIEKA NAD OSOBAMI Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W ŁODZI

(Opracowano na podstawie danych za 2010 r. Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi - na podstawie sprawozdań MZ -15 wypełnianych przez zakłady opieki zdrowotnej).

W Łodzi w 2010 r. łącznie specjalistyczną psychiatryczną i psychologiczną opieką ambulatoryjną objęto ponad 52 tys. osób z zaburzeniami psychicznymi. Z tego 70 % to leczeni w poradniach zdrowia psychicznego (bez uzależnień), którym udzielono 296 257 porad.

1. Chorzy leczeni ambulatoryjnie w zakresie zdrowia psychicznego

Na podstawie danych dotyczących województwa łódzkiego obserwuje się wzrost występowania zaburzeń niezwiązanych z uzależnieniami oraz niewielki spadek rejestrowanych rozpoznań spowodowanych używaniem alkoholu. Podobną sytuację zauważono odnośnie przyczyn prowadzonego leczenia w zakresie chorób psychicznych na terenie Łodzi w 2010 r.

Najliczniejszą grupę wśród leczonych z zaburzeniami psychicznymi w 2010 roku stanowiły osoby w wieku 30-64 lat, nieco mniej liczną grupą, u której zdiagnozowano zaburzenia psychiczne są dzieci i młodzież (pacjenci do 18 roku życia).

Zaburzenia psychiczne (bez alkoholowych) znacznie częściej były diagnozowane u kobiet niż u mężczyzn.

Analizując dane z ostatnich lat widoczny jest niewielki, ale niepokojący wzrost leczonych z powodu uzależnień (zarówno alkoholu jak i innych substancji psychoaktywnych).

W grupie osób leczonych przeważają mężczyźni. Udział kobiet w ogóle leczonych jest wyższy jedynie w poradniach zdrowia psychicznego, w pozostałych udział mężczyzn jest przeważający (zwłaszcza w poradniach spowodowanych używaniem alkoholu). Największą grupę, której udzielono porad w poradniach zdrowia psychicznego, zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, odwykowych dla uzależnionych od alkoholu oraz dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych stanowiły osoby między 30 a 64 rokiem życia.

W województwie łódzkim w 2009 r. było 1751 osób zobowiązanych do leczenia odwykowego oraz leczonych przymusowo. Z tego większość to leczeni z powodu zaburzeń poalkoholowych tj. 1718 osób (wskaźnik 67,6/100 tys.), jedynie 30 osób leczono z powodu zaburzeń po substancjach psychoaktywnych tj. 1,2/100 tys. W przypadku osób leczonych z powodu zaburzeń po substancjach psychoaktywnych liczba zobowiązanych bądź leczonych przymusowo podwoiła się w stosunku do roku ubiegłego.

Wśród leczonych najczęstsze rozpoznania to zaburzenia nerwicowe, zaburzenia afektywne. Spośród 8 najczęstszych rozpoznań zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu znajdują się na 5 miejscu, zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych na miejscu ostatnim.

a) Chorzy leczeni w poradniach zdrowia psychicznego

W 2010 r. w poradniach zdrowia psychicznego leczono 37 371 osób, w tym 12870 mężczyzn oraz 24501 kobiet (66%). W tym leczeniu z powodu zaburzeń psychicznych bez uzależnień stanowili 98 % (36 537 osób – Tabela 1).

Tabela 1. Chorzy leczeni w poradniach zdrowia psychicznego wg rozpoznania i wieku w 2010 r. (nie związane z uzależnieniami)

Wyszczególnienie	Liczba leczonych ogółem	W tym leczeni ogółem w wieku lat:			
		0-18	19 – 29	30 – 64	65 i więcej
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi,	36 537	211	4548	23180	8598
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	8766	115	1785	4838	2028
Organiczne zaburzenia niepsychotyczne,	3673	1	128	1442	2102
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	827	0	41	204	582
Organiczne zaburzenia psychotyczne,	4633	3	146	2174	2310
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	970	2	40	293	635
Schizofrenia,	4911	4	551	3491	865
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	328	1	104	178	45
Inne zaburzenia psychotyczne i urojeniowe (bez afektywnych i schizofrenii)	1260	1	163	848	248
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	154	1	38	79	36
Depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe,	3423	4	259	2392	768
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	551	4	83	358	106
Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne,	11 555	64	1778	8501	1212
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	4072	17	60	2728	359
Zaburzenia osobowości,	1014	12	366	598	38
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	303	4	144	141	14

W 2010 r. w Łodzi największą grupą leczonych z powodu zaburzeń psychicznych stanowili chorzy leczeni z powodu **zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i zaburzeń somatoformicznych** (ponad 11 tys.) obejmujących różne postacie fobii, zaburzenia lękowe, nerwice natręctwa, reakcje na stres, zaburzenia występujące pod postacią somatyczną (np. bóle psychogenne) oraz inne zaburzenia nerwicowe – 32% leczonych (bez uzależnień), zaś 13,4 % (4911 osób) to leczeni z powodu schizofrenii oraz 12,7 % tj. 4633 leczeni z powodu organicznych zaburzeń psychotycznych.

Wśród pacjentów poradni zdrowia psychicznego z powodu zaburzeń (bez uzależnień) przeważają kobiety. Stanowią one 66,2 %, a w przypadku leczonych na zaburzenia nerwicowe związane ze stresem - 71 % oraz 77 % wśród leczonych z powodu depresji i zaburzeń dwubiegunowych.

Znaczny odsetek leczonych w 2010 roku dotyczył **organicznych zaburzeń psychicznych z zespołami objawowymi** - m.in. takie jednostki chorobowe jak otępienia (np. w chorobie Alzheimera czy naczyniowe) oraz stany spowodowane uszkodzeniem, dysfunkcją mózgu lub inną chorobą somatyczną. Ta grupa pacjentów stanowiła 10% leczonych – 3573 osoby.

Istotny problem w sferze zdrowia psychicznego stanowią **zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu** (Tabela 2)

Tabela 2. Chorzy leczeni w poradniach zdrowia psychicznego z powodu uzależnień w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba leczonych ogółem	W tym leczeni ogółem w wieku lat:			
		0-18	19 - 29	30 – 64	65 i więcej
Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych,	332	41	101	146	44
w tym leczeni po raz pierwszy	155	22	48	68	22
Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu,	502	0	24	454	24
w tym leczeni po raz pierwszy	224	0	10	212	2

Większość leczonych z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych, a także używaniem alkoholu stanowią mężczyźni – 66%.

Osoby leczone z powodu zaburzeń wywołanych środkami psychoaktywnymi na terapię zgłosiły się dobrowolnie, zaś wśród leczonych z powodu uzależnień od alkoholu 10 osób (2 kobiety i 8 mężczyzn) zobowiązano do leczenia odwykowego.

W 2010 r. w poradniach odwykowych (alkoholowych)- Tabela 3 - ogółem leczono 5973 osoby – 769 osób leczono z powodu zaburzeń psychicznych - bez uzależnień, 140 osób leczono z powodu zaburzeń spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych oraz 5064 osoby z powodu zaburzeń wywołanych używaniem alkoholu, którzy stanowili 85% leczonych (w tym 82 % było z zespołem uzależnienia). 63 % leczonych stanowili mężczyźni, w tym leczeni po raz pierwszy stanowili 71% pacjentów.

W przypadku leczonych w poradniach odwykowych z powodu uzależnienia od alkoholu 147 osób to zobowiązani do leczenia odwykowego, 295 osób leczono z powodu współuzależnień.

Tabela 3. Chorzy leczeni w poradniach odwykowych (alkoholowych) w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba leczonych ogółem	W tym leczeni ogółem w wieku lat:			
		0-18	19 - 29	30 – 64	65 i więcej
Leczeni ogółem z zaburzeniami psychicznymi - bez uzależnień,	769	0	164	551	54
w tym leczeni po raz pierwszy	665	0	53	472	45
Leczeni ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych,	140	0	59	80	1
w tym leczeni po raz pierwszy	112	0	46	66	0
Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu,	5064	11	606	4313	134
w tym leczeni po raz pierwszy	3490	10	441	2947	92

Z leczenia w poradniach **profilaktyki, leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych** w 2010 skorzystało 1359 osób z tego 64% stanowili mężczyźni; 86 % to pacjenci z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych.

Tabela 4. Chorzy leczeni w poradniach profilaktyki, leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba leczonych ogółem	W tym leczeni ogółem w wieku lat:			
		0-18	19 - 29	30 – 64	65 i więcej
1) Leczeni ogółem z zaburzeniami psychicznymi - bez uzależnień, w tym leczeni po raz pierwszy	189 52	0 0	24 9	156 40	9 3
a) w tym leczeniu z powodu zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i somatoformiczne w tym leczeni po raz pierwszy	180 48	0 0	19 6	153 39	9 3
2) Leczeni ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych, w tym leczeni po raz pierwszy	1170 755	108 91	548 391	491 252	23 21

W przypadku leczonych z powodu zaburzeń wywołanych używaniem środków psychoaktywnych 27 osób to zobowiązani do leczenia odwykowego. Z powodu współuzależnień leczono 766 osób, z tego 77 % stanowiły kobiety).

Chorzy leczeni w poradniach zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (nie związani z uzależnieniami) w 2010 r. (Tabela 5) to najczęściej osoby z zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym. Stanowili oni 48,5% leczonych ambulatoryjnie. Przy 1869 leczonych, 1244 podjęło terapię po raz pierwszy. Osoby z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem to 13,5% leczonych (518 młodych osób). 484 osoby, tj 12,6 % leczonych to osoby z całościowymi zaburzeniami rozwoju, a 11,9 % stanowili upośledzeni umysłowo.

Tabela 5. Chorzy leczeni w poradniach zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży wg rozpoznania i wieku w 2010 r. (nie związane z uzależnieniami)

Wyszczególnienie	Liczba leczonych ogółem	W tym leczeni ogółem w wieku lat:		
		0-18	19 - 29	30 – 64
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi, w tym leczeni po raz pierwszy	3852 2195	3770 2141	64 46	18 8
Organiczne zaburzenia niepsychotyczne, w tym leczeni po raz pierwszy	2 2	2 2	0 0	0 0
Organiczne zaburzenia psychotyczne, w tym leczeni po raz pierwszy	13 13	13 13	0 0	0 0
Schizofrenia, w tym leczeni po raz pierwszy	43 25	42 24	1 1	0 0
Inne zaburzenia psychotyczne i urojeniowe (bez afektywnych i schizofrenii) w tym leczeni po raz pierwszy	41 24	41 24	0 0	0 0
Epizody afektywne w tym leczeni po raz pierwszy	115 62	106 55	5 3	4 0
Depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe w tym leczeni po raz pierwszy	15 11	15 11	0	0
Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne, w tym leczeni po raz pierwszy	518 188	500 187	8 0	10 1
Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania w tym leczeni po raz pierwszy	85 35	81 32	3 2	1 1

Upośledzenie umysłowe	458	434	24	0
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	268	248	20	0
Całościowe zaburzenia rozwojowe	484	477	6	1
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	198	195	2	1
Pozostałe zaburzenia rozwoju psychicznego	183	182	1	0
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	109	108	1	0
Inne zaburzenia	26	24	2	0
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	16	14	2	0
Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	1869	1853	14	2
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	1244	1228	14	2

W 2010 r. w ramach poradniach zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych, tj. z powodu ostrego zatrucia leczona była 1 osoba. Także 1 osoba była pod opieką poradni z powodu zespołu uzależnieniowego od alkoholu.

W Tabeli 6 podano dane dotyczące leczonych w poradniach psychologicznych - w 2010 r. leczono 3633 osoby. Byli to głównie chorzy z zaburzeniami psychicznymi bez uzależnień – 3066 osób (84,4 %), przy czym prawie połowa stanowią pacjenci pierwszorazowi. Wśród osób z zaburzeniami psychicznymi 16,6 % to leczeni z powodu zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym, a prawie 11 % chorzy z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem.

Leczeni z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych stanowili 11,7 % pacjentów poradni psychologicznych (tj. 426 osób), zaś spożywaniem alkoholu 3,9% (141 osób).

Tabela 6. Chorzy leczeni w poradniach psychologicznych wg rozpoznania i wieku w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba leczonych ogółem	W tym leczeni ogółem w wieku lat:			
		0-18	19 - 29	30 – 64	65 i więcej
1. Ogółem z zaburzeniami psychicznymi,	3066	854	524	1405	283
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	1476	502	246	609	119
<i>w tym m.in (wybrane zaburzenia):</i>					
a) Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem,	332	4	76	229	23
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	128	3	21	95	9
b) organiczne zaburzenia psychotyczne,	64	6	4	30	24
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	14	3	4	3	4
c) zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych,	55	2	23	28	2
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	18	0	5	12	1
d) Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	509	98	42	280	89
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	259	95	27	100	37
2. Zaburzenia spowodowane używaniem środków psychoaktywnych	426	77	121	108	120
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	171	28	42	52	49
3. Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	141	27	42	47	25
<i>w tym leczeni po raz pierwszy</i>	79	16	25	25	13

2. Jednostki leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych

W 2010 r. na terenie Łodzi funkcjonowały **53 poradnie** w zakresie zdrowia psychicznego. Z danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi, sporządzonych na podstawie sprawozdań MZ-15 wypełnianych przez zakłady opieki zdrowotnej wynika (Tabela 7), iż **w 2010 roku** na terenie Łodzi funkcjonowało:

- 24 poradnie zdrowia psychicznego dla dorosłych, w których udzielono 185 089 porad,
- 5 poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, w których udzielono 38 584 porad,
- 5 poradni odwykowych, w których udzielono 15 728 porad,
- 7 poradni profilaktyki, leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w których udzielono łącznie 32 452 porady,
- 12 poradni psychologicznych, w których udzielono 24 404 porad.

Najwyższy odsetek stanowią niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej (54,9% - 28 nzoz), samodzielne publiczne zakłady stanowią 43,1 % (24 spzoz). W 2010 r. Na terenie Łodzi funkcjonowała 1 indywidualna specjalistyczna (o profilu w zakresie zdrowia psychicznego) praktyka lekarska posiadająca kontrakt z NFZ. Podpisane kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia na świadczenia w zakresie zdrowia psychicznego posiadało 84,3 % świadczeniodawców, w tym 21 to zakłady publiczne (41%) oraz 21 zakładów niepublicznych.

Tabela 7. Poradnie udzielające świadczeń z zakresu zdrowia psychicznego na terenie Łodzi

Kategoria	Poradnia zdrowia psychicznego	Poradnia zdrowia psych. dla dzieci i młodzieży	Poradnia odwykowa (alkoholowa)	Poradnia prof., leczenia i rehabilitacji osób zależ.	Poradnia psychologiczna	Poradnie łącznie
Samodzielny Publiczny zoz	10	2	3	4	5	24
Niepublicznych zoz	13	3	2	3	7	28
Indywidualna specj. praktyka lekarska	1					1
Grupowa specj. praktyka lekarska						
Razem	24	5	5	7	12	53

W 2010 r. łącznie w pięciu rodzajach poradni z zakresu zdrowia psychicznego udzielono 326 478 porad.

Tabela 8. Porady udzielane w poradniach z zakresu zdrowia psychicznego na terenie Łodzi

Porady udzielane w poradni	Poradnia zdrowia psychicznego	Poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży	Poradnia odwykowa (alkoholowa)	Poradnia prof., leczenia i rehabilitacji osób zależ.	Poradnia psychologiczna
Ogółem liczba wszystkich porad,	185 089	38 584	15 728	32 452	24 404
w tym:	158 215	10 119	6 303	28 283	2 621
a) porady lekarza	24 452	10 653	2 936	920	21 634
b) porady psychologa	2 422	17 812	6 489	3 249	149
c) porady innego terapeuty					

Inne świadczenia					
Psychoterapia indywidualna	5 016	698	2 076	554	760
psychologia grupowa	398	290	2 364	294	225
Interwencje prac.socj.	576	20	313	50	0
Wizyty w środowisku chorego	2 783	0	7 590	0	0
Porady telefoniczne	299	1 612	233	210	3 648
Skierowanie do placówek stacjonarnych	805	0		132	
Łącznie	194 241	41 204	28 304	33 692	29 037

2. Personel poradni leczenia ambulatoryjnego w zakresie zdrowia psychicznego:

We wszystkich wykazanych poradniach udzielających świadczeń w zakresie zdrowia psychicznego pracują specjaliści, w tym:

- lekarzy - 179, w tym psychiatrów - 149
- psychologów - 201
- terapeutów – 58
- pielęgniarek - 29

Tabela 9. Personel poradni leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych (liczba osób udzielających świadczeń)

Kategoria	Poradnia zdrowia psychicznego	Poradnia zdrowia psych. dla dzieci i młodzieży	Poradnia odwykowa (alkoholowa)	Poradnia prof., leczenia i rehab. osób uzależnionych	Poradnia psychologiczna
Lekarze ogółem, w tym:	128	21	15	11	4
a) psychiatry I st.	25	5	4	2	1
b) psychiatry II st.	86	14	4	5	3
Pielęgniarki	21	5	1	2	
Psycholodzy	80	42	8	8	63
Specjaliści terapii uzależnień	5		19	13	
Instruktorzy terapii uzależnień	0		13	3	
Terapeuci zajęciowi	1	51			
Pracownicy socjalni	9	2	2	2	1
Inni terapeuci	1	4			1

Poradnie działające w 2010 r. w zakresie zdrowia psychicznego pracowały one głównie 5-6 dni w tygodniu.

Tabela 10. Działalność poradni w 2010 r.

Liczba dni i godzin pracy poradni w tygodniu	Poradnia zdrowia psychicznego	Poradnia zdrowia psych. dla dzieci i młodzieży	Poradnia odwykowa (alkoholowa)	Poradnia prof., leczenia i rehabilitacji osób zależ.	Poradnia psychologiczna
1 dzień	2 - 6 godz.				
2 dni	2 - 3 godz.				2 - 8 godz.
3 dni	3 - 11,5 godz.			1 - 4 godz.	1 - 5 godz.
4 dni	1 - 16 godz.	1-4 godz. 45 min	1 - 8 godz.	2 - 16 godz.	1 - 5,5 godz.
5-6 dni	20 - 176,5 godz.	5 - 52,5 godz.	4 - 46 godz. 36 min.	4 - 41 godz. 36 min.	9 - 92 godz. 35 min.
ogółem	28 - 213 godz.	6-57 godz. 15 min	5 - 54 godz. 36 min	7 -61 godz. 36 min.	13 - 111 godz. 5 min.

IV. ŚWIADCZENIA AMBULATORYJNEJ OPIEKI PSYCHIATRYCZNEJ FINANSOWANE W RAMACH ŚRODKÓW NFZ

Świadczenia z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenie uzależnień realizowane są w warunkach: ambulatoryjnych (poradnie psychiatryczne, zespoły leczenia środowiskowego, poradnie leczenia uzależnień) oraz stacjonarnych (oddziały psychiatryczne, oddziały leczenia uzależnień), oddziału/ośrodka dziennego (psychiatrycznego, leczenia uzależnień).

Z danych Łódzkiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia (ŁOW NFZ) na terenie Łodzi świadczenia opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w warunkach ambulatoryjnych w 2010 roku udzielały łącznie 53 placówki.

W Łodzi w ramach **opieki ambulatoryjnej** ŁOW NFZ finansuje następujące świadczenia:

- świadczenia zdrowia psychicznego dla dorosłych,
- świadczenia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży
- świadczenia psychologiczne,
- świadczenia seksuologiczne i patologii współżycia,
- świadczenia dla osób z autyzmem dziecięcym lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju,
- leczenie uzależnień,
- świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu,
- świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol,
- program leczenia substytucyjnego,
- leczenie środowiskowe (domowe).

Świadczenia w poradniach zdrowia psychicznego dla dorosłych

Na podstawie umów Łódzkim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia w 2010 r. świadczenia zdrowia psychicznego dla dorosłych realizowano w 24 placówkach ochrony zdrowia (Tabela 11, wg danych ŁOW NFZ).

Tabela 11. Zakłady lecznicze udzielające świadczeń z zakresu zdrowia psychicznego dla dorosłych w 2010 roku w ramach kontraktu z ŁOW NFZ

Lp.	Nazwa świadczeniodawcy	Adres (ulica)	Liczba dni działalności w tygodniu (liczba godzin pracy tygodniowo)
	SALVE Zakład opieki zdrowotnej Sp.z oo	A. Struga 3	6 (34)
2.	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi	Aleksandrowska 159	5 (65)
3.	NZOZ Centrum Medyczne Bazarowa Sp z o.o. "Delta-Import"	Bazarowa 9	5 (24)
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medycyna Grabieniec"	Chłopickiego 49	5 (50)
5.	Sp. z o.o. Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego	Czechosłowacka 8/10	5 (60)
6.	NZOZ REMEDIUM	Dąbrowskiego 17/21	5 (43)
7.	Centrum Leczenia Uzależnień Zaburzeń Psychicznych i Przewlekłych Stanów Stresowych i Kryzysowych	Inowrocławska 5 A	5 (55)

8.	NZOZ MAG-MED"	Kościuszki 48	6 (26)
9.	ZOZ dla Szkół Wyższych w Łodzi "PaLMA"	Lumumby 15	5 (49)
10.	NZOZ "MEDICUS A.T."	Łęczycka 11/13	5 (37)
11.	Poradnia Zdrowia Psychicznego "SYNAPSIS"	Obornicka 15/24	5 (58)
12.	Wojew. Szpital Specjalistyczny im. M. Kopernika w Łodzi	Pabianicka 62	5 (48)
13.	Zakład opieki zdrowotnej spółki z o.o. "Adamed"	Paderewskiego 11	3 (16)
14.	NZOZ "Centrum Medicus"	Piotrkowska 100	6 (56)
15.	Z.O.Z Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej	Piotrkowska 102	4 (39)
16.	ZOZ Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji	Północna 42	5 (45)
17.	Specjalistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej EGO	Radlińskiej 2	5 (54)
18.	Gabinet Psychiatryczny Bożena Kłosińska	Rajdowa 8	5 (30)
19.	Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki	Rzgowska 281/289	5 (40)
20.	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi	Sieradzka 11	5 (68)
21.	Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska SP ZOZ	Sporna 19/23	5 (50)
22.	NZOZ "NOWA"	Tatrzańska 109	5 (61)
23.	NZOZ MKK TRIMED	Zawiszy Czarnego 8/10	5 (34)
24.	SP ZOZ USK im. WAM UM w Łodzi - Centralny Szpital Weteranów	Żeromskiego 113	5 (34)

Świadczenia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży

Świadczenia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży w ramach umów z Łódzkim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia realizowano w 2010 roku zaledwie w 5 zakładach leczniczych (Tabela 12).

Tabela 12. Zakłady lecznicze udzielające świadczeń z zakresu zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży w 2010 roku w ramach kontraktu z ŁÓW NFZ.

Lp.	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Liczba dni działalności w tygodniu (liczba godzin pracy tygodniowo)
1.	NZOZ REMEDIUM	Dąbrowskiego 17/21	4 (23)
2.	NZOZ MKK TRIMED	Zawiszy Czarnego 8/10	5 (33)
3.	NZOZ "NOWA"	Tatrzańska 109	5 (63)
4.	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi	Sieradzka 11	5 (68)
5.	SP ZOZ Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego	Bardowskiego 1	7 (45)

Świadczenia psychologiczne

W 2010 roku, ŁOW NFZ zawarł umowy z 12 zakładami leczniczymi, w zakresie **świadczeń psychologicznych**. Liczba dni przyjęć w niniejszych poradniach waha się od 3 do 6 w tygodniu (Tabela 13).

Tabela 13. Placówki ochrony zdrowia udzielające świadczeń psychologicznych w 2010 roku w ramach kontraktu z ŁOW NFZ

Lp.	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Liczba dni funkcjonowania w tygodniu (liczba godzin tygodniowo)
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Rehabilitacyjno-Readaptacyjny ACUSTICUS s.c.	Lokatorska 10/0	3 (18)
2.	SP ZOZ Uniwersytecki Szpital Kliniczny Nr 4 im. Marii Konopnickiej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi	Sporna 36/50	5 (18)
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "GAJUSZ"	Piotrkowska 17	5 (24)
4.	Z.O.Z Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej	Piotrkowska 102	5 (24)
5.	Specjalistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej EGO	Radlińskiej 2	4 (30)
6.	NZOZ "INTEGRACYJNY OŚRODEK LECZENIA I REHABILITACJI IM. JANA PAWŁA II	Krzywickiego 20	5 (31)
7.	NZOZ MKK TRIMED	Zawiszy Czarnej 8/10	5 (35)
8.	SP ZOZ Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Wojskowej Akademii Medycznej UM w Łodzi - Centralny Szpital Weteranów	Żeromskiego 113	5 (38)
9.	Zespół Opieki Zdrowotnej dla Szkół Wyższych w Łodzi „PaLMA”	Lumumby 14	5 (42)
10.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medycyna Grabieniec"	Chłopickiego 49	6 (44)
11.	Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki	Rzgowska 281/289	5 (48)
12.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum Medicus"	Piotrkowska 100	6 (67)

Na realizację świadczeń dla osób z autyzmem dziecięcym lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju NFZ zawarł umowę tylko z NZOZ NAVICULA -CENTRUM w Łodzi

Leczenie uzależnień

W 2010 r. leczenie uzależnionym mieszkańcom Łodzi na podstawie kontraktów z ŁOW NFZ zapewniono w 11 pomiotach leczniczych, w tym w:

- 5 placówkach udzielających świadczeń z zakresu leczenia uzależnień,
- 7 poradniach udzielających świadczeń terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu,
- 1 poradni świadczącej terapię uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol.

Tabela 14. Placówki udzielające świadczeń z zakresu leczenia i terapii uzależnień w 2010 roku w ramach kontraktu z ŁOW NFZ.

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	adres (ulica)	Liczba dni pracy w tygodniu (liczba godzin tygodniowo)
1.	Centrum Leczenia Uzależnień Zaburzeń Psychicznych i Przewlekłych Stanów Stresowych i Kryzysowych	Inowrocławska 5 A	5 (55)
2.	Miejski Ośr. Prof. i Terapii Uzależnień im. Bł. R. Chylińskiego	Kilińskiego 232	5 (60)
3.	Miejski Ośr. Prof. i Terapii Uzależnień im. Bł. R. Chylińskiego	Niciarniana 41	5 (58)
4.	Z.O.Z Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej	Piotrkowska 102	3 (18)
5.	ZOZ MSWiA	Północna 42	3 (26)
6.	NZOZ Poradnia przy Towarzystwie „Powrót z U”	Więckowskiego 13	4 (28)
7.	Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień im. Bł. R. Chylińskiego	Niciarniana 42	5 (58)
8.	NZOZ "MONAR" Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny	Wólczańska 225	4 (38)
9.	NZOZ Poradnia Profilaktyczno-Społeczna przy Towarzystwie „Powrót z U”	Więckowskiego 14	4 (19)
10.	Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień "MONAR" w Łodzi	Tuszyńska 106	5 (30)
11.	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi	Pomorska 56	5 (60)

Program Leczenia Substytucyjnego

Na terenie Łodzi **leczenie substytucyjne** (Metadonem) prowadzone jest w Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Łodzi (ul. Aleksandrowska 159). W 2010 roku program realizowano w ciągu 5 dni w tygodniu zapewniając dostępność pacjentom w wymiarze 60 godzin tygodniowo, podczas których udzielono 27.010 porad lekarskich.

Leczenie środowiskowe (domowe)

Świadczenia zdrowotne w zakresie leczenia środowiskowego (domowego) realizowane są przez zespoły składające się z kilku specjalistów:

- lekarza psychiatry,
- psychoterapeuty,
- psychologa klinicznego,
- pielęgniarka lub terapeuta środowiskowy, pracownik socjalny z doświadczeniem w pracy środowiskowej.

W zespołach mogą pracować osoby będące w trakcie specjalizacji z psychiatrii oraz w trakcie szkolenia do uzyskania certyfikatu psychoterapeuty.

Zespół leczenia środowiskowego (domowego) udziela porad w miejscu stałego przebywania pacjenta w ramach programu terapeutycznego.

W 2010 roku na terenie Łodzi działały 4 zespoły leczenia środowiskowego, w skład których wchodziło 17 lekarzy, 9 psychologów, 5 pielęgniarek i 5 pracowników socjalnych.

Tabela 15. Placówki prowadzące świadczenia z zakresu leczenia środowiskowego (domowego) w 2010 roku (na podstawie kontraktu z ŁOW NFZ).

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	Ulica	Liczba dni pracy w tygodniu (liczba godzin tygodniowo)
1.	SP ZOZ Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego	Czechosłowacka 8/10	6 (72)
2.	Poradnia Zdrowia Psychicznego "SYNAPSIS"	Obornicka 15/24	6 (72)
3.	Specjalistyczny NZOZ EGO	Radlińskiej 2	5 (60)
4.	NZOZ MKK TRIMED	Zawiszy Czarnego 8/10	6 (35)

Zespoły leczenia środowiskowego (domowego) łącznie przeprowadziły 996 wizyt, w tym: 946 z udziałem lekarza, w 640 wizytach uczestniczył psycholog. Opieką zespołów objęto 312 chorych z zaburzeniami psychicznymi, w tym 125 osób to leczeni po raz pierwszy.

V. OPIEKA STACJONARNA

1. Opieka całodobowa

Na terenie Łodzi w 2010 zabezpieczone były 722 łóżka psychiatryczne prowadzone przez 3 podmioty lecznicze, takie jak:

- Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi,
- Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi,
- Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łodzi,

Na terenie przeważającą część stanowiły łóżka w oddziałach psychiatrycznych dla dorosłych oraz łóżka leczenia uzależnień dla dorosłych.

Tabela 16. Liczba łóżek oraz leczonych chorych w oddziałach psychiatrycznych w Łodzi w 2010 r.

Łóżka, którymi dysponuje podmiot leczniczy	Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ w Łodzi	Centralny Szpital Kliniczny UM w Łodzi	Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łodzi	Łącznie
Liczba łóżek psychiatrycznych dla dorosłych	354	148		502
Liczba łóżek psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży	21	40		61
Liczba łóżek psychogeriatrycznych	55			55
Liczba łóżek leczenia uzależnień dla dorosłych			20	20
Liczba łóżek leczenia alkoholowych	10		15	25

zespólów abstynencyjnych (detoksykacji)				
Liczba łózek terapii uzależnienia od alkoholu	27			27
Liczba łózek terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych	16			16
Liczba łózek leczenia zespólów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji)	16			16
Łózka razem	499	188	35	722

Na terenie miasta Łodzi brakuje łózek rehabilitacji psychiatrycznej oraz łózek w psychiatrycznych zakładach opiekuńczo – leczniczych. Wg danych WCZP w Łodzi liczba leczonych chorych w oddziałach psychiatrycznych w 2009 roku wyniosła ona 9752, zaś za I półrocze 2010 r. – 5156.

W oddziałach dziennych i hostelach na terenie Łodzi zabezpieczone są 272 łózka prowadzone przez 3 podmioty lecznicze:

- Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi,
- Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi,
- Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łodzi.

Tabela 17. Liczba łózek oraz leczonych chorych w oddziałach psychiatrycznych dziennych i hostelach w Łodzi w 2010 r.

Łózka, którymi dysponuje podmiot leczniczy	Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ w Łodzi	Centralny Szpital Kliniczny UM w Łodzi	Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łodzi	Łącznie
Oddział dzienny psychiatryczny ogólny	120	40		160
Oddział dzienny psychiatryczny dla dzieci i młodzieży	43	35		78
Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu			20	20
Hostel dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla dzieci		14		14
Razem	163	89	20	272

3. Leczeni w ramach stacjonarnej opieki psychiatrycznej

W 2009 roku na terenie województwa w psychiatrycznym leczeniu całodobowym leczono ogółem 13 197 pacjentów (wskaźnik 519,2/100 tys.). Spośród wszystkich pacjentów 4 332 osób leczono z powodu zaburzeń alkoholowych oraz ze względu na zaburzenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych.

W ogólnej strukturze rozpoznań najczęściej to zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu – 39,4%. Nieco rzadziej występowały: zaburzenia organiczne - 15,5%, schizofrenia – 15%, zaburzenia afektywne - 8,8% leczonych, zaburzenia po substancjach psychoaktywnych – 5,9%, zaburzenia nerwicowe i zaburzenia pozostałe niepsychotyczne po 5,5% oraz psychozy schizotypowe i urojeniowe – 4,4% leczonych.

Analizując dane WCZP w Łodzi za 2008 i 2009 r. obserwuje się wzrost liczby leczonych w opiece ambulatoryjnej, podczas gdy ogólna liczba leczonych w psychiatrycznym leczeniu całodobowym maleje z 20 457 pacjentów ogółem w 2008 r. (802,6/100 tys.) do 13 197 pacjentów ogółem w 2009 r. (519,2/100 tys.).

4. Świadczenia stacjonarnej opieki psychiatrycznej finansowane ze środków NFZ

Według danych Łódzkiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Łodzi w 2010 r. świadczenia w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w warunkach stacjonarnych udzielano w 21 podmiotach na terenie województwa łódzkiego. Mieszkańcy Łodzi korzystali ze świadczeń podmiotów leczniczych nie tylko na terenie Łodzi.

Pacjenci z zaburzeniami psychicznymi korzystali z takich świadczeń, jak:

- świadczenia psychiatryczne: (dla dorosłych, dla dzieci i młodzieży),
- świadczenia psychogeriatryczne,
- świadczenia rehabilitacji psychiatrycznej,
- świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych,
- leczenie uzależnień, w tym świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu,
- leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja),
- leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja),
- świadczenia terapii dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych z współistniejącymi zaburzeniami psychotycznymi (podwójna diagnoza),
- świadczenia w hostelu: (dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol),
- świadczenia opiekuńczo-lecznicze psychiatryczne dla dorosłych,
- świadczenia dzienne (psychiatryczne dla dorosłych, psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży, terapii uzależnienia od alkoholu),
- świadczenia w Izbie Przyjęć.

W całym województwie z porad finansowanych przez NFZ w 2010 r. w ramach stacjonarnej opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień skorzystało ponad 22 tys. osób, którym udzielono łącznie prawie 750 tys. świadczeń.

Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych udzielane są w oddziale psychiatrycznym i obejmują diagnostykę i leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi (powyżej 18 roku życia). W 2010 roku, na terenie Łodzi w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia świadczenia te były realizowane w 2 placówkach: w Specjalistycznym Psychiatrycznym ZOZ w Łodzi oraz SP ZOZ CSK Uniwersytetu Medycznego.

Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży udzielane są w oddziale psychiatrycznym dla dzieci, oddziale psychiatrycznym dla młodzieży oraz w oddziale psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży. Obejmują one diagnostykę oraz leczenie dzieci i młodzieży. Świadczenia w ramach środków NFZ w tym zakresie w 2010 r. prowadzono w Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Łodzi oraz SP ZOZ Centralnym Szpitalu Klinicznym UM.

Świadczenia psychogeriatryczne udzielane są w oddziale psychogeriatrycznym, gdzie prowadzona jest diagnostyka i leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi (w szczególności zaburzeniami procesów poznawczych) powyżej 60 roku życia. Tego rodzaju świadczenia realizowane były w 2010 r. w ramach kontraktu z NFZ w Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Łodzi.

Świadczenia rehabilitacji psychiatrycznej obejmują wczesną lub późną rehabilitację osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi (w szczególności psychotycznymi), leczonych z powodu znacznych, zagrażających lub utrwalonych zaburzeń funkcjonowania. W 2010 r. na terenie Łodzi nie prowadzono świadczeń w zakresie rehabilitacji psychiatrycznej. Jedynym świadczeniodawcą z tego zakresu na terenie województwa łódzkiego był Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Warcie.

Świadczenia dla osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych prowadzone są w zakresie:

- leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych,
- leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji),
- leczenie uzależnień, w tym świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu,
- rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych,
- leczenie uzależnionych od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol,
- dziennej terapii uzależnienia od alkoholu,
- terapii dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych z współistniejącymi zaburzeniami psychotycznymi

Na terenie Łodzi świadczenia w ramach kontraktów z NFZ dla osób uzależnionych od alkoholu i/lub substancji psychoaktywnych w 2010 roku udzielało 5 podmiotów:

- 1) Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ w Łodzi (ul. Aleksandrowska 159):
 - leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacji)
 - leczenie uzależnień, w tym świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu
 - leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji)
 - świadczenia terapii dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych z
 - współistniejącymi zaburzeniami psychotycznymi (podwójna diagnoza)
- 2) Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień (ul. Niciarniana 41)
 - leczenie uzależnień, w tym świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu
 - świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu,
 - leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacji) (ul. Kilińskiego 232)
- 3) NZOZ "MONAR" Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny:
 - świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych (ul. Tuszyńska 106),
 - świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol w hostelu (ul. Wólczańska 225)
- 4) Centrum Leczenia Uzależnień Zaburzeń Psychiczych i Przewlekłych Stanów Stresowych Kryzysowych - świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu (ul. Inowrocławska 5A).
- 5) NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno - Readaptacyjny "ARKA - świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol w hostelu (ul. Kopernika 37).

Świadczenia w hostelu - udzielano w hostelu dla młodzieży z zaburzeniami psychicznym (hostel to miejsce zakwaterowania pacjentów, w którym prowadzona jest psychoterapia grupowa i rehabilitacja dla osób nie wymagających leczenia szpitalnego). W Łodzi w 2010 r. świadczenia z tego zakresu realizował SP ZOZ Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Świadczenia opiekuńczo-lecznicze psychiatryczne dla dorosłych obejmują całodobową opiekę w zakładzie/oddziale opiekuńczo-leczniczym psychiatrycznym, która obejmuje pielęgnację

i rehabilitację oraz leczenie chorych ze znacznymi i utrwalonymi zaburzeniami zachowania, którym nie można zapewnić opieki w innych warunkach.

W 2010 r. NFZ nie zakontraktował takich świadczeń u żadnego z podmiotów z terenu Łodzi. Jedynie na terenie woj. łódzkiego były udzielane w ramach kontraktu z NFZ przez Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Warcie oraz Zakład Opiekuńczo Leczniczy Towarzystwa Przyjaciół Niepełnosprawnych w Jedliczach.

Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych w 2010 r. realizowane były przez 2 podmioty lecznicze:

- Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych:
 - w 3 placówkach podległych Specjalistycznemu Psychiatrycznemu ZOZ w Łodzi (ul. Aleksandrowska 159, ul. Przędzalniana 1/3, ul. Solna 13),
 - w SP ZOZ CSK Uniwersytetu Medycznego (ul. Czechosłowacka 8/10).
- Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży
 - w placówce Specjalistycznego Psychiatrycznego ZOZ w Łodzi przy ul. Głogowej 3,
 - w placówkach SP ZOZ CSK Uniwersytetu Medycznego przy ul. Bardowskiego 1 i przy ul. Czechosłowackiej 8/10.

Świadczenia w Izbie Przyjęć są udzielane całodobowo w trybie nagłym. W 2010 r. realizowano w Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Łodzi oraz SP ZOZ Centralnym Szpitalu Klinicznym Uniwersytetu Medycznego.

VI. FORMY POMOCY SPOŁECZNEJ DLA MIESZKAŃCÓW ŁODZI Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI I UZALEŻNIENIAMI.

Celem pomocy społecznej skierowanej do osób z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami jest zapewnienie im możliwie jak najpełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym, a także odpowiedniej opieki oraz wsparcia. Pomoc społeczna w wymiarze zinstytucjonalizowanym realizowana jest przez Domy Pomocy Społecznej (DPS), a jako środowiskowa pomoc społeczna prowadzona w ramach Środowiskowych Domów Samopomocy (ŚDS), Warsztatów Terapii Zajęciowej i usług opiekuńczych.

Domy Pomocy Społecznej – są jednostkami stałego lub okresowego pobytu, zapewniającymi pensjonariuszom całodobową opiekę oraz możliwość zabezpieczenia niezbędnych potrzeb bytowych, zdrowotnych i edukacyjnych, społecznych i religijnych.

Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego osoba, która wskutek choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych osób oraz potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, lecz nie wymaga leczenia szpitalnego, może zostać przyjęta do domu pomocy społecznej.

W Łodzi funkcjonuje 6 domów pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz niepełnosprawnych intelektualnie. W 2011 r. dysponowano łącznie 643 miejscami.

Tabela 18. Łódzkie Domy Pomocy Społecznej dla osób chorych psychicznie

Nazwa	Organ prowadzący	Liczba miejsc	Podopieczni
1) 3 Dom Pomocy Społecznej, ul. Paradna 36	Samorząd	115	Os. przewlekle psychicznie chore

2) 5 Dom Pomocy Społecznej ul. Podgórna 2/14	Samorząd	174	Os. przewlekłe psychicznie chore
3) Dom Pomocy Społecznej, ul. Sierakowskiego 65	Samorząd	49	Niepełnosprawni intelektualnie dzieci i młodzieży
4) Dom Pomocy Społecznej, ul. Spadkowa 4/6	Samorząd	178	Niepełnosprawni intelektualnie dzieci i młodzieży
5) Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej Fundacji Brata Alberta ul. Helenówek 7	Fundacja	10	Dorośli niepełnosprawni intelektualnie mężczyźni
6) Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP, ul. Kosynierów Gdyńskich 20	Kościół Katolicki	117	Os. przewlekłe psychicznie chore
Łącznie miejsc:		643	

Środowiskowe Domy Samopomocy są dzienną formą pomocy społecznej. Zapewniają wsparcie osobom z zaburzeniami psychicznymi. Dzięki ich funkcjonowaniu osoby te mogą przebywać w swoim środowisku rodzinnym z jednoczesnym odciążeniem opiekunów. Tworzenie środowiskowych domów samopomocy przyczynia się do zmniejszenia izolacji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zakres działalności środowiskowych domów samopomocy obejmuje: terapię zajęciową, treningi umiejętności życia codziennego oraz treningi umiejętności społecznych i interpersonalnych, poradnictwo psychologiczne i socjalne, psychoedukację.

Środowiskowe Domy Samopomocy to jednostki organizacyjne prowadzone lub zlecone do prowadzenia przez administrację rządową gminie, stowarzyszeniu, grupie samopomocy pacjentów i ich rodzin, osobie fizycznej lub prawnej.

Ta forma opieki jest nie tylko tańsza, ale zwiększa u osób z zaburzeniami psychicznymi aktywność i pełniejszy udział w życiu społecznym poprzez kształtowanie kompetencji życiowych i pełnienie ról społecznych. Prowadzone jest poradnictwo psychologiczne oraz monitorowany proces leczenia przez kadrę medyczną.

W 2011 r. w Łodzi funkcjonowało 5 środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzonych na zlecenie Miasta Łodzi, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej (realizowane przez gminę), posiadających łącznie **187 miejsc**.

Środowiskowe domy samopomocy świadczą usługi osobom z zaburzeniami psychicznymi, w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowaniu w życiu społecznym.

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z autyzmem, prowadzony przez Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łodzi (ul. Chocianowicka 198 - 44 miejsca),
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera, prowadzony przez Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie (ul. Przybyszewskiego 111 - 20 miejsc),
- Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Łodzi (ul. Karolewska 70/76 - 45 miejsc) - dla osób upośledzonych umysłowo,
- Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych (ul. Czarneckiego 4 - 60 miejsc) – dla osób chorych przewlekłe psychicznie,

- Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi ich Rodzin i Przyjaciół POMOST (ul. Próchnika 7 - 18 miejsc)
- dla osób chorych przewlekłe psychicznie.

Podopieczni przebywający w ŚDS-ach, mają zapewnioną opiekę medyczną (odpowiednią dla typu schorzenia), obejmującą konsultacje i okresowe oceny stanu zdrowia psychicznego, psychoterapię, uczestniczą w różnych formach terapii i zajęciach integracyjnych (umożliwiających podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia). Rodziny podopiecznych korzystają z Klubów samopomocowych dla rodzin. W 2011 r. z usług ŚDS skorzystało 230 osób.

Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej, która ma na celu przygotowanie osoby, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzone są na zlecenie Miasta Łodzi, jako zadanie własne gminy. Podmiotem prowadzącym jest Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych. Głównym celem mieszkań chronionych jest zapewnienie osobom chorym psychicznie – po hospitalizacji, warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Liczba miejsc – 40.

Osobom z zaburzeniami psychicznymi, bezpośrednio po zakończeniu hospitalizacji umożliwiono pobyt w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w dwóch siedzibach:

- w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym „Zacisze” w Jedliczach przy ul. Jedlinowej 42/44 (20 miejsc),
- w Łodzi przy ul. Zawiszy Czarnego 22 (20 miejsc).

W 2011 r. w ramach 40 planowanych miejsc w mieszkaniach przebywało rotacyjnie 39 osób (w tym 19 mężczyzn, 20 kobiet).

Jednostki specjalistycznego poradnictwa udzielają porad specjalistycznych osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Mogą z niej korzystać (bez względu na posiadany dochód) osoby mające trudności lub potrzebujące wsparcia podczas rozwiązywania swoich problemów życiowych.

Poradnictwo psychologiczne to szereg działań dostosowanych do indywidualnych potrzeb pacjenta, mających na celu:

- zdiagnozowanie jego potrzeb, zrozumienie przez niego problemu, z powodu którego przychodzi do specjalisty, jego wpływu na ten problem oraz rozpoznania czynników potrzebnych do dokonania zmiany;
- zaplanowanie konkretnych działań (udział w warsztatach, grupach edukacyjnych, rozpoczęcie indywidualnej terapii),
- wspieranie pacjenta, wspomaganie rozwoju cech sprzyjających poradzeniu sobie w aktualnej trudności, w sytuacji psychologicznego kryzysu.

Na terenie Łodzi funkcjonuje 8 jednostek poradnictwa specjalistycznego udzielających porad w zakresie poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz poradnictwa rodzinnego (w tym dla rodzin naturalnych, zastępczych, terapii rodzinnej). Są to placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe:

Caritas Archidiecezji Łódzkiej, oraz ul. Gogola 12
Fundacja Pomocy Rodzinie "OPOKA", pl. Barlickiego 11,

- Centrum Służby Rodzinie, ul. Broniewskiego 1a,
Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział Łódzki, al. Kościuszki 48,
Fundacja Centrum Praw Kobiet Oddział w Łodzi, ul. Piotrkowska 115,
- Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii, ul. Franciszkańska 85,
- Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział w Łodzi, ul. Przybyszewskiego 255/267,
- Fundacja Wsparcia Psychospołecznego, pl. Komuny Paryskiej 6 lok. 203.

VII. INNE FORMY OPIEKI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

W Łodzi prowadzone są inne niż wcześniej wymienione formy opieki dla osób z zaburzeniami psychicznymi m.in. **warsztaty terapii zajęciowej, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane w miejscu zamieszkania, ośrodki i grupy wsparcia dla pacjentów oraz ich rodzin, a także kluby samopomocy.**

Warsztaty terapii zajęciowej – ich zasadniczym zadaniem jest: rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, w tym zaradności osobistej, przygotowanie do życia w środowisku społecznym oraz rozwój umiejętności umożliwiających późniejsze podjęcie pracy zawodowej.

Na terenie Łodzi działa **9 warsztatów terapii zajęciowej**, do których uczęszcza 286 osób z niepełnosprawnością. Podmiotami prowadzącymi są: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Łódź-Bałuty, Polski Związek Głuchych, Fundacja Pomocy Dzieciom „Jaś i Małgosia”, Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce”, Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Nowa Zorza”, Spółdzielnia Usług Techniczno-Handlowych i Wdrożeń (Zakład Pracy Chronionej) „Orpel”, Spółdzielcze Zakłady Chemiczne „Mors”, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 3, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pokój”.

Koszty utworzenia i działalności są współfinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (90%), pozostałe 10 % kosztów pokrywa Miasto Łódź.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby o specjalistycznym przygotowaniu zawodowym.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone są w ramach zadań powierzonych przez Miasto Łódź (w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej). Podmiotem wykonującym usługi jest Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju lub niepełnosprawności. Są one świadczone przez wykwalifikowaną kadrę.

W 2011 r. ze specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych skorzystały 83 mieszkańców Łodzi - ogółem przeprowadzono 29 121 godzin usługowych.

Ośrodek wsparcia, grupa wsparcia dla członków rodzin osób chorujących psychicznie funkcjonują w ramach organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi tj. Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi ich Rodzin i Przyjaciół „Pomost”, Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Łodzi, Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łodzi.

Z inicjatywy mieszkańców Osiedla Radogoszcz-Wschód, przy wsparciu MOPS Filia Łódź - Bałuty we wrześniu 2010 r. utworzona została Grupa Wsparcia Osób z Depresją „Promyczek”. Grupa liczy 12 członków. Spotkania uczestników odbywają się nieregularnie.

Kluby samopomocy funkcjonują w ramach działalności organizacji- Klub Więź - TPN, Stowarzyszenie Przyjaciół CSK w Łodzi, Klub Lokalnej Integracji „Lonia”.

VIII. AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Osoby z zaburzeniami psychicznymi mają zazwyczaj ogromne trudności w samodzielnym funkcjonowaniu społecznym, a w szczególności na rynku pracy. Stanowią one grupę osób szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Osoby te spychane są na margines życia społecznego, choć praca może pomóc im w redukcji apatii, społecznego wycofania i stanowi jedno z podstawowych kryteriów adaptacji chorych psychicznie do życia w społeczeństwie.

Działania mające na celu aktywizację zawodową (m.in. osób posiadających dysfunkcje zdrowotne, w tym w zakresie zdrowia psychicznego) prowadzone są przez publiczne służby zatrudnienia poprzez:

- świadczenie usług pośrednictwa pracy,
- świadczenie usług poradnictwa zawodowego, w tym pomoc doradców zawodowych w opracowywaniu indywidualnego planu działania, którego efektem ma być powrót klienta Urzędu do aktywności zawodowej,
- udział w szkoleniach grupowych (w celu nabycia, podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych),
- udział w szkoleniach z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, obejmujące zajęcia warsztatowe wspierające samoocenę,
- wnioskowane przez bezrobotnego (niepełnosprawnego) na szkolenie indywidualne (w przypadku uprawdopodobnienia zatrudnienia),
- uczestnictwie w stażu u pracodawcy (daje to możliwość nabycia umiejętności praktycznych na danym stanowisku pracy),
- możliwość ubiegania się o środki na podjęcie działalności gospodarczej (poprzedzone złożeniem odpowiedniego wniosku na ten cel),
- podjęcie pracy w ramach refundowanego stanowiska pracy.

Źródłem finansowania tych działań są środki pochodzące z Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Mieszkańcy Łodzi z zaburzeniami psychicznymi mogą korzystać z różnych ofert aktywizacji zawodowej. Głównym źródłem finansowania przedsięwzięć z zakresu aktywizacji zawodowej są środki UE w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz Priorytet VII Promocja integracji społecznej (Działanie 7.2 - Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.1 - Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym).

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowane są projekty na rzecz integracji społeczno-zawodowej, obejmujące m.in. aktywizację zawodową osób z zaburzeniami psychicznymi:

- wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym zaburzone psychicznie,

- poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne lub zawodowe, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej,
- rozwój usług społecznych przewyższających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy,
- rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym np. środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji lokalnej, animacji lokalnej, streetworkingu, coachingu, treningu pracy).

Na terenie Łodzi realizowane są projekty, w których grupę docelową stanowią osoby z zaburzeniami psychicznymi. Ich realizatorami są takie instytucje i organizacje jak:

- Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół "POMOST" - projekt Punktu Pośrednictwa Pracy Wolontarystycznej „CENTERKO” promujący wolontariat jako formę aktywizacji zawodowej (dla osób niepełnosprawnych psychicznie).
- Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych - projekt spółdzielni socjalnych przy współpracy ze Stowarzyszeniem Wsparcie Społeczne "JA-TY-MY" (mieszana grupa docelowa, przeważają osoby niepełnosprawne psychicznie).
- Urząd Miasta Łodzi - projekt o nazwie „Szansa – wsparcie osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy” - aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych obejmującego szkolenia i staże u pracodawców (mieszana grupa docelowa - nie określono rodzaju niepełnosprawności).

Centra integracji społecznej

Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi przeprowadza odrębny konkurs dla centrów integracji społecznej w ramach Poddziałania 2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wśród uczestników CIS są m.in. uzależnieni od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej oraz chorzy psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego.

Na terenie Łodzi działa **Centrum Integracji Społecznej** MEA, utworzone przez Fundację „Uwolnienie”, przy ul. Inowrocławskiej 5a.

IX. DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ MIASTO ŁÓDŹ W OBSZARZE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

1. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Program realizowany jest ze środków Miasta uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Łodzi. Obejmuje on działania mające na celu:

- 1) zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu poprzez działania terapeutyczne, profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne na rzecz osób uzależnionych, szkodliwie pijących, współuzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu;
- 2) ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, przemocą i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne;
- 3) zapobieganie spożywaniu alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
- 4) zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

2. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii

Program realizowany jest ze środków Miasta uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Łodzi. Obejmuje on działania mające na celu:

- 1) zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych;
- 2) ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem substancji psychoaktywnych;
- 3) zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest jednym z elementów systemu działań prowadzonych przez różne instytucje w ramach zadań ustawowych oraz podmioty realizujące zadania wynikające z Programów Miasta m. in. Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

- 1) zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy;
- 2) zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie;
- 3) zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie;
- 4) poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań.

W ramach oferty Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie osoby dotknięte przemocą domową mogą otrzymać pomoc w zakresie:

- specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego,
- rodzinnego i socjalnego;
- wykonania obdukcji lekarskiej;
- interwencji kryzysowej;
- udziału w grupach terapeutycznych oraz wsparcia;

- pomocy socjalnej;
- schronienia w specjalistycznej placówce dorosłym, rodzinom jak również dzieciom.

4. Program ochrony zdrowia psychicznego i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Program realizowany jest przez Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej ze środków samorządowych i obejmuje działania pomagające budowanie prawidłowych relacji oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W Ośrodku prowadzona jest bezpłatna, całodobowa, kompleksowa pomoc osobom w sytuacji kryzysowej obejmująca również wsparcie osób w przypadku konfliktów w rodzinie.

- **Telefon zaufania** - Zespół obsługujący Telefon Zaufania (nr skrócony: 19288) funkcjonuje w strukturze MOPZ od pięciu lat. Telefon zaufania świadczy pomoc psychologiczną w dni powszednie tj. poniedziałek-piątek w godzinach 15.00 – 7.00, a w soboty i niedziele całodobowo.
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** - udziela kompleksowej, całodobowej pomocy dla osób i rodzin w sytuacji kryzysu psychicznego poprzez m.in.:
 - 1) prowadzenie interwencji kryzysowych osobiście w siedzibie Ośrodka oraz w miejscu pobytu pacjenta,
 - 2) prowadzenie interwencji kryzysowych telefonicznych,
 - 3) prowadzenie poradnictwa psychologicznego indywidualnego i rodzinnego,
 - 4) prowadzenie psychoterapii indywidualnej bądź rodzinnej w sytuacjach skrajnie urazowych (katastrofa, nagła śmierć, żałoba, gwałt, przemoc w rodzinie, próby samobójcze, klęski żywiołowe itp.).

Ośrodek jest częścią SP Z.O.Z. Miejskiego Ośrodka Profilaktyki Zdrowotnej w Łodzi. W skład personelu Ośrodka wchodzi: zespół psychologów, konsultant - lekarz (specjalista psychiatrii), pracownicy socjalni - 2 osoby, prawnik /konsultant. W 2010 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej udzielił: 7449 konsultacji psychologicznych, 97 porad prawnych, wsparcia osobom po stracie partnera, współmałżonka, dorosłego dziecka - podczas 10 spotkań (dla ok. 120 osób).

5. Programu profilaktyki ryzykownego stanu psychicznego” adresowany do młodzieży szkół średnich (realizacja 2012 – 2014 r.)

Program Profilaktyki Ryzykownego Stanu Psychicznego skierowany jest do młodzieży pierwszej klasy szkoły średniej. Ma on na celu zapobieganie rozwojowi zaburzeń psychotycznych poprzez zwiększenie świadomości młodzieży na temat objawów prodromalnych choroby i ich rozpoznawania oraz kształtowanie umiejętności eliminowania czynników ryzyka, takich jak stres i używanie środków psychoaktywnych.

Zwiększenie, zarówno wśród młodzieży, jak i rodziców oraz nauczycieli, poziomu wiedzy dotyczącej rozpoznawania i postępowania z symptomami wczesnej psychozy ma na celu wychwycenie jednostek nią zagrożonych i zmotywowanie ich do poszukiwania pomocy. Dodatkowo, poszerzenie wiedzy o schizofrenii i kształtowanie tolerancyjnej, empatycznej postawy wobec osób chorych psychicznie może zmniejszyć stygmatyzującą moc stereotypów społecznych, hamujących młodzież przed poszukiwaniem pomocy psychiatrycznej.

Odnosząc się do czynników chroniących młodzież, warto również zwrócić uwagę na fakt, że podczas zajęć Programu, poza wiedzą, zdobędą oni również przydatne umiejętności, między innymi asertywnego odmawiania czy tworzenia alternatywnych wyjaśnień różnych sytuacji,

które mogą wpłynąć na zredukowanie czynników ryzyka związanych ze stresem i używaniem substancji psychoaktywnych.

X. MIEJSKIE PODMIOTY LECZNICZE DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

1. Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień im. Bl. R. Chylińskiego ul. Niciarniana 41, 92-320 Łódź.

Głównym celem działalności Ośrodka jest udzielanie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działania, które wynikają z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonywania. Działania skierowane są do osób z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania, spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych, szczególnie alkoholu, oraz ich rodzin. Realizowane są poprzez:

- 1) Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym i szkodliwym, szczególnie dzieci i młodzieży, związanym z zagrożeniem powstania uzależnienia, badania problemów związanych z uzależnieniem, monitorowanie stanu tych problemów.
- 2) Zmniejszanie u chorych szkód zdrowotnych będących wynikiem używania środków psychoaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem uzależnienia od alkoholu oraz innych problemów alkoholowych.

W skład ośrodka wchodzi:

Zakład Medycyny Uzależnień, ul. Kilińskiego 232

- Oddział Przyjęć
- Oddział diagnostyczno-obserwacyjny
- Oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacji)
- Poradnia leczenia uzależnień

Zakład Psychoterapii Uzależnień, ul. Niciarniana 41

- Poradnia leczenia uzależnień
- Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych
- Poradnia psychologiczna
- Poradnia promocji zdrowia
- Oddział leczenia uzależnień
- Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu

Zakład Rehabilitacji i Readaptacji, ul. Niciarniana 41

- Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Kilińskiego 232
- Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Przybyszewskiego 251/253
- Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Niciarniana 41
- Hostel - noclegownia dla sprawców przemocy domowej, ul. Niciarniana 41
- Hostel - noclegownia dla dzieci i młodzieży zagrożonej narkomanią, ul. Nowa 23

2. Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej, ul. Cieszkowskiego 6, 93-504 Łódź

Głównym zadaniem Ośrodka jest udzielanie świadczeń zdrowotnych profilaktyczno – terapeutycznych dla mieszkańców Łodzi. Jest jedyną placówką publiczną w Łodzi udzielającą ambulatoryjnie kompleksowych świadczeń terapeutycznych związanych z uzależnieniem od tytoniu (grupowe i indywidualne programy odwykowe oraz leczenie farmakologiczne).

Ośrodek prowadzi działania w zakresie propagowania zdrowego stylu życia, realizuje programy profilaktyczne dot. radzenia sobie ze stresem, pomoc psychologiczną dla osób z nadwagą i otyłością.

Dla rodzin, które znalazły się w sytuacji kryzysu psychicznego z powodu doznanej przemocy, problemów rodzinnych (utrata bliskiej osoby, pracy, zdrowia, poczucia bezpieczeństwa, chęci życia w ramach Ośrodka Interwencji kryzysowej udzielana jest pomoc (psychologiczna, psychiatryczna) zarówno w siedzibie MOPZ jak i w miejscu pobytu osoby potrzebującej. W ośrodku udzielane są również anonimowe porady psychologiczne przez Zespół Profesjonalnego Telefonu Zaufania.

W skład ośrodka wchodzi poradnie:

***Psychologiczna - Ośrodek Interwencji Kryzysowej
Leczenia Uzależnień***

- ***Promocji Zdrowia***
- ***Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych***
- ***Punkt Konsultacyjny dla Osób Dotkniętych Przemocą***
- ***Centrum Mediacji***
- ***Telefon Zaufania: (42) 912 88***

W ramach restrukturyzacji miejskich zakładów opieki zdrowotnej planowane jest połączenie obu Ośrodków w jednostkę o nazwie Miejskie Centrum Zdrowia Publicznego.

XI. WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM Z CHOROBYMI I ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, NA RZECZ OSÓB Z PROBLEMAMI UZALEŻNIEŃ NA TERENIE ŁODZI

1. Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych z siedzibą w Łodzi, ul. Zawiszy Czarnego 22, tel./fax: +48 (42) 616-06-20, <http://www.tpn.org.pl>:

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ul. Zawiszy Czarnego 22;
- Mieszkania Chronione w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym „Zacisze” w Jedliczach k/Grotnik dla osób chorych psychicznie po hospitalizacji.
- Towarzystwo prowadzi ciągłą rehabilitację w placówkach dziennych całodobowych
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze są realizowane od 2009 roku i świadczone w miejscu zamieszkania mieszkańcom Łodzi cierpiącym na zaburzenia psychiczne.
- Aktywizacja zawodowa - zatrudnianie osób chorujących na schizofrenię. Trening pracy dla osób chcących powrócić do aktywności.

2. Stowarzyszenie Rodzin Działających na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Dla Rodziny”, ul. Jerzego 10/12, tel. 42 616 05 16, dla_rodziny@free.ngo.pl; działania to m.in.:

- Umożliwienie funkcjonowania i wspieranie samopomocowej grupy dla rodzin osób chorujących psychicznie,
Organizacja spotkań psychoedukacyjnych dla członków stowarzyszenia i nowych osób prowadzonych przez psychologa - psychoterapeutę rodzinnego,
- Współpraca z Łódzką Sekcją Naukową psychiatrii Środowiskowej i Rehabilitacji Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego na rzecz rozwoju psychiatrii środowiskowej w regionie łódzkim.

3. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łodzi, Łódź, ul. Karolewska 70/76, tel. (42) 689-90-60

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób dorosłych z upośledzeniem umysłowym, ul. Karolewska 70/76.

4. Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „POMOST”, Łódź, ul. Próchnika 7, tel. (42) 632-08-66

(Działania te kierowane są do dorosłych, młodych osób z zaburzeniami psychicznymi - głównie schizofrenia i zaburzenia psychotyczne, w wieku od 18 do ok. 33 lat. Pomocą obejmowane są osoby w normie intelektualnej i nie mające problemów z uzależnieniem).

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ul. Próchnika 7,
- wspieranie rozwoju społeczno-zawodowego w kierunku usamodzielnienia młodych osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej dla osób niepełnosprawnych z powodu choroby psychicznej.

5. Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Dzieci i Młodzieży, ul. Jaracza 40, tel. 42 630 03 73, e-mail: www.prom.org.pl

- Profilaktyczno-Rozwojowy Ośrodek Młodzieży i Dzieci PROM – niepubliczna placówka oświatowo – wychowawcza - jest placówką dla dzieci i młodzieży (w wieku 10 -21 lat) oraz ich rodziców.

6. Fundacja Klub Lokalnej Integracji "LONIA", Łódź, ul. Wrocławska 8, tel. 42 617 11 89, <http://lonia.pl>

- działa Przy Poradnia Zdrowia Psychicznego „Synapsis”, który zaprasza wszystkie osoby które czują się samotne a zwłaszcza osoby o różnym stopniu niepełnosprawności. Klub „LONIA” działa w oparciu o pracę wolontariuszy m. in. psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych.
- wspieranie osób zagrożonych izolacją społeczną w ich dążeniu do pełnego i godnego uczestniczenia w życiu społecznym.
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wyrównywanie szans rozwojowych kobiet i mężczyzn oraz wspieranie ich reintegracji poprzez aktywizację społeczno-zawodową.

7. Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie, ul. Przybyszewskiego 111, tel./fax: 42 681-24-32, tel. +48 (42) 681-24-38:

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera, ul. Przybyszewskiego 111.

8. Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łodzi, ul. Chocianowicka 198, tel. 42 680-21-00, fax: +48 (42) 680-21-01, <http://www.navicula.pl>:

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla dzieci i osób dorosłych z autyzmem oraz ich rodzin, ul. Chocianowicka 198.

9. Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Łódź, ul. Gdańska 111, tel. 42 639 95 81/82, fax: 42 639-95-80, www.caritas.lodz.pl; prowadzi m.in. :

Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych, ul. Gdańska 111,

Dzienny Dom Pobytu w dzielnicy Łódź-Bałuty, ul. Czarnieckiego 4,

Punkt Pomocy Charytatywnej, ul. Wólczńska 108, tel. 42 250 52 70,

- Realizację Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej PEAD poprzez dostarczanie żywności do organizacji pozarządowych przekazujących ją dla potrzebujących mieszkańców Łodzi,
- Jednostkę specjalistycznego poradnictwa, ul. Wólczańska 108, tel. 42 250 52 70, ul. Gogoła 12,
- Specjalistyczną Świetlicę Środowiskową, ul. Gdańska 111,
- Specjalistyczną Świetlicę Środowiskową, ul. Czarnieckiego 4,
- Specjalistyczną Świetlicę Środowiskową, ul. Piotrkowska 85,
- Placówkę wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę,
- Jadłodajnie i kuchnie społeczne dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin (dorosłych i dzieci),
- Pomoc wolontaryjną dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, ul. Piotrkowska 85, tel. 42 632-24-20.

10. Stowarzyszenie MONAR, Zarząd Główny, Warszawa, ul. Hoża 57, tel. 22 635 94 37, 22 635-13-26, www.monar.org/:

- Hostel Readaptacyjny w Łodzi dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych po terapii, w tym dla matek z dziećmi w sytuacjach kryzysowych, ul. Wólczańska 225, tel. 42 684 23 97,
- Realizuje program reintegracji zawodowej dla bezrobotnych osób uzależnionych lub szkodliwie używających, które ukończyły program terapeutyczny, ul. Wólczańska 225, tel. 42 684 23 97.

11. Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii, ul. Franciszkańska 85, tel./fax: 42 640 65 91

- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Franciszkańska 85,
- Jednostka specjalistycznego poradnictwa.

12. Stowarzyszenie Samopomocowe „ABAKUS”, ul. Próchnika 5, tel. 42 639 78 42

- Hostel dla osób uzależnionych od alkoholu, ul. Próchnika 5.

13. Łódzkie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”, ul. Więckowskiego 13, tel. 42 632 50 69, fax: 42 630 41 63

- Realizacja programu reintegracji społecznej dla osób uzależnionych lub szkodliwie używających, które ukończyły program terapeutyczny, ul. Więckowskiego 13.

14. Fundacja „Uwolnienie”, ul. Inowrocławska 5a, tel. 42 630 36 07, www.uwolnienie.pl:

- Centrum Integracji Społecznej, ul. Inowrocławska 5a.

15. Centrum Służby Rodzinie, ul. Broniewskiego 1a, tel. 42 682 20 22, www.csr.org.pl:

- Jednostka specjalistycznego poradnictwa, ul. Broniewskiego 1a,
- Jadłodajnia i kuchnia społeczna dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin (dorosłych i dzieci), ul. Broniewskiego 1a,
- Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ul. Broniewskiego 1a.

16. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, Łódź, ul. Szczytowa 11, tel./fax: 42 679 31 35, <http://bratalbert-lodz.free.ngo.pl>:

- Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn, ul. Szczytowa 11, tel. 42 679 31 35,
- Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn, ul. Nowe Sady 17, tel. 517 979 294,

Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn, ul. Spokojna 10/12, tel. 42 645 94 79,

- Schronisko dla Bezdomnych Kobiet, ul. Kwietniowa 2/4, tel. (42) 683-38-00,
- Mieszkania Readaptacyjne dla osób bezdomnych oczekujących na lokale socjalne z zasobów gminy, ul. Trębacka 3, tel. 42 645 36 27,
Realizacja programu „Autobus dla bezdomnych i potrzebujących”, w ramach którego zapewnia gorący posiłek, odzież oraz bezpłatny transport do noclegowni bądź schronisk.
Kursuje corocznie od 1 XII do 15 III,
Świetlica dla osób bezdomnych, al. Piłsudskiego 119. Funkcjonuje corocznie od 1 XII do 15 III.

17. Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny, Łódź, ul. Biegańskiego 10, tel. +48 (42) 640-60-43:

- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych, ul. Kosynierów Gdyńskich 20, tel. +48 (42) 646-11-70 tel./fax: +48 (42) 640-94-35.

18. Fundacja im. Brata Alberta w Krakowie, Łódź, ul. Helenówek 7, tel. 42 658-91-70, <http://bralbert.w.interia.pl>:

- Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn, ul. Helenówek 7.

19. Konwent Bonifratrów, Łódź, ul. Kosynierów Gdyńskich 61a, tel. 42 685-51-00,

- Jadłodajnia i kuchnia społeczna dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin (dorosłych i dzieci), ul. Kosynierów Gdyńskich 61a,
- Stacja Opieki Środowiskowej Konwentu Bonifratrów, ul. Kosynierów Gdyńskich 61a.

20. Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział w Łodzi, Łódź, al. Kościuszki 48, tel. (42) 632-78-43, fax: (42) 675-74-03, <http://www.olptzn.republika.pl>:

Jednostka specjalistycznego poradnictwa, al. Kościuszki 48.

21. Fundacja „Dom w Łodzi”, Łódź, ul. Wierzbowa 13, tel./fax: 42 678-01-00, <http://www.domwlozdi.org>:

Dom Dziecka dla dzieci chorych, ul. Wierzbowa 13.

22. Fundacja Pomocy Rodzinie „Opoka”, Łódź, pl. Barlickiego 11, tel. 42 630-61-80, <http://www.opoka.toya.net.pl>:

- Jednostka specjalistycznego poradnictwa, pl. Barlickiego 11.

23. Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce”, Łódź, ul. Skarbowa 28, tel.(42) 616-09-69, <http://www.slyszeserce.org.pl>:

- Socjoterapeutyczny Klub Środowiskowy „KAZIK”, ul. Wspólna 6.

24. Stowarzyszenie Centrum Wsparcia Terapeutycznego, Łódź, ul. Pomorska 54, tel. 0 500-865-529, <http://www.cwt.org.pl>:

- Świetlica Podwórkowa, ul. Pomorska 54.

25. Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego, Łódź, ul. Obywatelska 60, tel. (42) 648-28-20:

- Ognisko Wychowawcze – typu specjalistycznego, 42 648 17 68

26. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Dzielnicowego Łódź-Baluty, ul. Hipoteczna 3/5, tel./fax: +48 (42) 651-34-72, <http://www.tpd.lodz-baluty.prv.pl>:

- Ognisko Wychowawcze, ul. Hipoteczna 3/5 tel. 42 651-34-72,

- Ognisko Wychowawcze, ul. Plantowa 7 tel. 42 652-79-74,
- Ognisko Terapeutyczno-Wychowawcze, ul. Sucharskiego 2 tel. 42 656-16-58,
- Ognisko Wychowawcze, ul. Wróbla 5 tel. 42 651-80-00,
- Ognisko Wychowawcze, ul. Ratajska 2/4,
- Ognisko Artystyczno-Wychowawcze, ul. Żabia 10/12 tel. 42 253-20-00.

27. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Dzielnicowego Łódź-Polesie,
ul. Gdańska 150, tel./fax: (42) 636-62-89:

- Świetlica Środowiskowa, ul. Lorentza 1,
- Świetlica Środowiskowa, ul. Hufcowa 20;
- Ognisko Opiekuńczo-Wychowawcze, ul. Wileńska 48,
- Ognisko Opiekuńczo-Wychowawcze, ul. Napoleńska 7/17,
- Ognisko Opiekuńczo-Wychowawcze, ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 52/54,
- Ognisko Opiekuńczo-Wychowawcze, ul. Gdańska 150,
- Ognisko Opiekuńczo-Wychowawcze, ul. Ogrodowa 28,
- Świetlica Socjoterapeutyczna, ul. Księży Młyn 1.

28. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Dzielnicowego Łódź-Górna,
ul. Podhalańska 2a, tel./fax: (42) 643-45-87

- Ognisko Wychowawcze, ul. Powszechna 15 tel. +48 (42) 646-20-02,
- Ognisko Wychowawcze, ul. Dzwonowa 18/20 tel. +48 (42) 684-84-20,
- Ognisko Wychowawcze, ul. Gładka 39/41,
- Świetlica Środowiskowa, al. Politechniki 38 tel. +48 (42) 684-11-27,
- Ognisko Wychowawcze, ul. Kaliska 25/27,
- Specjalistyczna Świetlica Terapeutyczna TPD dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych,
ul. Siarczana 29/35.

29. Stowarzyszenie Oratorium im. św. Dominika Savio Łódź, ul. Wodna 36, tel. 42 671-84-86, 42 671-84-00, fax: <http://www.savio.lodz.pl>:

- Młodzieżowy Klub Środowiskowy „Źródło”, ul. Wodna 36,
- Świetlica Środowiskowa „Iskierka Przyjaźni Dominika”, ul. Wodna 36.

30. Stowarzyszenie „Grupa Pedagogiki i Animacji Społecznej Łódź”, Łódź, ul. Zielona 13,
tel./fax: (42) 639-28-88:

- Placówka wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę (rejon ul. Kruczej).

31. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego O/Łódź SCLEROSIS MULTIPLEX
Łódź, ul. Przybyszewskiego 255/267 tel./fax: (42) 649-18-03

- Jednostka specjalistycznego poradnictwa, ul. Przybyszewskiego 255/267.

32. Fundacja Wsparcia Psychospołecznego Łódź, ul. Bydgoska 15/8:

- Jednostka specjalistycznego poradnictwa, pl. Komuny Paryskiej 6 lok. 203.

PRIORYTETY PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA MIASTA ŁODZI

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 roku, Nr 24, poz. 128) Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na terenie Miasta Łodzi wyznaczył priorytety promocji zdrowia psychicznego mając na uwadze cele Programu, a także w oparciu o analizę problemów w zakresie zdrowia psychicznego oraz aktualnej sytuacji psychiatrycznej opieki zdrowotnej, pomocy społecznej dla mieszkańców Łodzi dokonaną na podstawie dostępnych danych i opracowań.

Przy określaniu priorytetów promocji zdrowia psychicznego, uwzględniono, że problemy w sferze zdrowia psychicznego dotyczą całej populacji łódzkiej, a wszelkie działania powinny obejmować zarówno dzieci i młodzież, jak i osoby dorosłe.

Za priorytetowe dla Łodzi na lata 2011-2015 uznaje się działania promocyjne w następujących obszarach:

1. Prowadzenie szerokiej edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie zdrowia psychicznego:

- 1) edukacja dotycząca czynników sprzyjających powstawaniu zaburzeń i chorób psychicznych oraz sposobu ich eliminacji, przeciwdziałania uzależnieniom, przeciwdziałania patologicznym zachowaniom wśród dzieci i młodzieży, zapobiegania niedostosowaniu społecznemu;
elementy promocji zdrowia psychicznego należy włączyć do działań w zakresie promocji zdrowia w szkołach i zwiększyć to pozytywny wpływ, jaki może mieć szkoła na zachowanie, zdrowie psychiczne i rozwój dzieci i młodzieży;
- 2) propagowanie zdrowego stylu życia (radzenie sobie ze stresem, profilaktyka uzależnień), ze szczególnym podkreśleniem jego wpływu na zachowanie zdrowia psychicznego;
- 3) zwiększenie świadomości społecznej w zakresie korzystania z pomocy specjalistów w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- 4) realizacja programów profilaktyki zdrowia psychicznego, w tym programu profilaktyki ryzykownego stanu psychicznego adresowanego do młodzieży szkół średnich;
- 5) organizacja akcji informacyjnych na temat zdrowia psychicznego, pomocy i terapii w tym zakresie;
- 6) edukacja różnych grup społecznych w zakresie zapobiegania zaburzeniom spowodowanym używaniem alkoholu, środków psychoaktywnych.

2. Wspieranie rodzicielstwa i pierwszych lat życia:

- 1) interwencje w warunkach domowych, skierowane do kobiet w ciąży, obejmujące edukację dotyczącą zachowań zdrowotnych, umiejętności rodzicielskich i relacji matka-dziecko. Kierowane zwłaszcza osób z grup podwyższonego ryzyka - środowisk patologicznych lub cierpiących na zaburzenia psychiczne. Działania takie ułatwią start życiowy i prawidłowy rozwój dzieci;
- 2) szkolenia położnych środowiskowych w zakresie zdrowia psychicznego przyszłych matek (do realizacji zadania wskazanego w pkt. 1).

3. Prowadzenie wczesnej diagnostyki zaburzeń rozwoju u dzieci i młodzieży

Badania ankietowe dzieci i młodzieży dotyczące zdrowia psychicznego oceniane przez lekarza psychiatrę oraz psychologa.

4. Działania promujące zatrudnienie osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez:

- 1) świadczenie usług pośrednictwa pracy,
- 2) świadczenie usług poradnictwa zawodowego, w tym pomoc doradców zawodowych w opracowywaniu indywidualnego planu działania; którego efektem ma być powrót klienta Urzędu do aktywności zawodowej,
- 3) udział w szkoleniach grupowych i indywidualnych mających na celu nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych,
- 4) tworzenie miejsc pracy w ramach refundowanego stanowiska pracy,
- 5) organizację staży.

5. Wspieranie zdrowia psychicznego starzejącej się populacji.

Wzrost populacji ludzi starszych pociąga za sobą zwiększonym ryzyko wystąpienia niektórych zaburzeń psychicznych, przewlekłych chorób związanych z wiekiem oraz spadku jakości życia ludzi starszych. Osoby w podeszłym wieku dotyka utrata zdrowia, utrata zdolności funkcjonalnych i poznawczych, doświadczają indywidualnych strat. Pogorszeniu ulega też często ich sytuacja społeczno-ekonomiczna. Wszystkie te czynniki znacząco zwiększają ryzyko wystąpienia zaburzeń psychicznych, a także samobójstw.

Zdrowie psychiczne w populacji w starszym wieku można poprawić m. in. poprzez przez aktywność fizyczną i wsparcie społeczne. Należy więc osoby starsze zachęcać do udziału w życiu społecznym, kulturalnym, sportowym, podtrzymywania i rozwijania zainteresowań oraz aktywności umysłowej. Należy także eliminować dyskryminację osób starszych i wspierać integrację międzypokoleniową.

6. Opracowanie i wdrożenie modelu środowiskowej i zintegrowanej opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi.

- 1) Partnerska współpraca z udziałem wielu podmiotów, instytucji, organizacji pozarządowych, specjalistów jednostek ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kościoła i itp.;
- 2) Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki i pomocy niezbędnych do funkcjonowania w środowisku rodzinnym, społecznym i zawodowym.

7. Przeciwdziałanie nietolerancji i wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wspieranie społecznej integracji.

Zakłada się szereg działań edukacyjno-promocyjnych kierowanych do mieszkańców Łodzi, których głównym celem będzie edukacja w zakresie problemów zdrowia psychicznego i zapobieganie stygmatyzacji osób i rodzin osób chorych psychicznie.

Działania takie mają prowadzić do polepszenia zdrowia psychicznego oraz wzmocnienia więzi społecznych.

1. Program promocji zdrowia psychicznego

Cel główny: Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Cel szczegółowy: Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1. Szeroka edukacja w zakresie zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym: 1) upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, zaburzeń związanych z uzależnieniami, czynnikami ryzyka i sposobów ich eliminowania; 2) kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego; 3) rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu i zapobieganie zaburzeniom psychicznym	MOPiTU, MOPZ	Liczba szkoleń, spotkań, liczba osób uczestniczących w zajęciach spotkaniach itd.	UMŁ, środki pozyskane ze źródeł zewn.	
2. Kampania edukacyjno – informacyjna prowadzona w szkołach i placówkach oświatowych, adresowana do uczniów i rodziców .Opracowanie kampanii - Poradnie Pedagogiczno - Psychologiczne	Wydział Edukacji UMŁ, Poradnie Pedagogiczno – Psychologiczne, organizacje pozarządowe			

3. Edukacja różnych grup zawodowych i społecznych dotycząca problemów związanych ze zdrowiem psychicznym 1) szkolenia nauczycieli dotyczące problemów związanych ze zdrowiem 2) szkolenia dot. wykorzystywanie podejścia mediacyjnego w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych	Wydział Edukacji UMŁ, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ, organizacje pozarządowe	liczba osób uczestniczących w szkoleniu w danym roku	środki UMŁ, środki pozyskane z innych źródeł	
4. Realizacja Programu profilaktyki i ryzykownego stanu psychicznego” adresowanego do młodzieży szkół średnich (uchwała Rady Miejskiej w Łodzi z dn. 14 grudnia 2011 r.)	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych z udziałem pracowników Uniwersytetu Medycznego w Łodzi			
5. Edukacja w szkołach: 1) edukacja młodzieży szkół ponadgimnazjalnych w zakresie promocji zdrowia psychicznego w zakresie: zwiększania umiejętności radzenia sobie ze stresem, profilaktyka zażywania substancji psychoaktywnych narkotyki, dopalacze, profilaktyka uzależnienia od alkoholu; 2) programy dla młodzieży dotyczące budowania pozytywnych relacji 3) programy dla dzieci i młodzieży w zakresie zwiększania umiejętności rozwiązywania konfliktów i sytuacji kryzysowych.	Wydział Edukacji UMŁ, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ, organizacje pozarządowe	liczba osób uczestniczących w szkoleniu w danym roku	UMŁ	
6. Systematyczna psychoedukacja (warsztaty, prelekcje) skierowana do dzieci i młodzieży uczącej się oraz ich rodziców i opiekunów prawnych	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łodzi , organizacje pozarządowe	liczba osób objętych psychoedukacją	UMŁ, środki pozyskane	

7. Edukacja rodziców i opiekunów prawnych w zakresie potrzeb psychicznych dziecka, zaburzeń emocjonalnych i trudności wychowawczych.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ oraz jednostki podległe (MOPZ, MOPITU)	liczba przeszkolonych osób w danym roku	środki własne, środki zewnętrzne	
8. Utworzenie punktów informacji i poradnictwa kryzysowego przy Poradniach Pedagogiczno - Psychologicznych	Wydział Edukacji UMŁ, Poradniach Pedagogiczno - Psychologicznych	Liczba osób, która skorzystała z porad	UMŁ	
Działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPZ	MiOPZ		UMŁ	
Upowszechnienie informacji o Ogólnopolskim Telefonie Kryzysowym 116123	UMŁ	liczba publikacji, ulotek, plakatów, audycji radiowych, telewizyjnych, spotów reklamowych	środki samorządowe	

Grupa odbiorców:

- dzieci i młodzież szkolna,
- rodzice i opiekunowie prawni dzieci i młodzieży,
- osoby w kryzysie,
- przedstawiciele placówek służby zdrowia,
- przedstawiciele administracji samorządowej,
- realizatorzy promocji zdrowia psychicznego.

Przewidywane rezultaty:

- pogłębienie wiedzy o zdrowiu psychicznym,
- promowanie zachowań i zdrowego stylu życia korzystnego dla zdrowia psychicznego,
- rozwinięcie kompetencji i kwalifikacji pracowników służby zdrowia, w zakresie opieki psychiatrycznej,
- podnoszenia umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Terminy realizacji: 2012 – 2015

2. Program zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym

Cel główny: Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Cel szczegółowy: Zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez działania w rodzinie, szkole i w środowisku lokalnym

Nazwa zadania	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1. Opracowanie i realizacja programu zapobiegania przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży w ramach programu prewencyjnego	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ, MOPZ, Wydział Edukacji, organizacje pozarządowe	liczba osób biorących udział w spotkaniach	środki z budżetu Miasta Łodzi przeznaczone na zadania w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na kolejne lata	do 30.06.2012
2. Zadania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w tym pomoc psychologiczna dot. radzenia sobie ze stresem i trudnymi sytuacjami	-Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi i jednostki jemu podległe (Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień) - Wydział Edukacji Urzędu Miasta Łodzi i podległe jednostki (szkoły i placówki edukacyjne), - Poradnie Pedagogiczno Psychologiczne - organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe,	liczba osób objętych programem w danym roku		2012 – 2014

Grupa odbiorców:

- środowisko rodzinne – osoby stosujące przemoc, osoby doznające przemocy, świadkowie przemocy w rodzinie,
- środowisko szkolne – dzieci i młodzież, wychowawcy, pedagodzy, psychologowie szkolni, osoby prowadzące zajęcia pozalekcyjne,
- dzieci i młodzież uczęszczająca do świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych, psychoedukacyjnych,
- wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- media.

Przewidywane rezultaty:

- wzmocnienie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie,
- usprawnienie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy w rodzinie,
- zmiana postaw społecznych i wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie, w środowisku szkolnym i dysfunkcji wynikających z przemocy w rodzinie,
- ograniczanie negatywnych skutków przemocy w rodzinie,
- poprawa bezpieczeństwa społecznego.

Termin realizacji: lata 2012 – 2015

3. Program informacyjno – edukacyjny, sprzyjający postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałający dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cel główny: Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie dyskryminacji oraz zwiększanie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi .

Nazwa zadania	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1. Stworzenie lokalnych programów psychoedukacyjnych kształtujących postawę akceptacji	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ, Wydział Edukacji	przygotowany program	Ze środków UMŁ, inne	
2. Szkoła Zdrowia Psychicznego (cykliczne warsztaty i wykłady dla ludności związane z zaburzeniami psychicznymi)	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	liczba warsztatów i wykładów		
3. Stworzenie lokalnych grup wsparcia dla rodzin osób chorujących psychicznie	Organizacje pozarządowe	liczba grup		
4. Przeprowadzenie kampanii informacyjno - edukacyjnej dotyczących objawów, przebiegu, następstw i możliwości leczenia zaburzeń psychicznych	WZiSS (Biuro Rzecznika Osób Niepełnosprawnych), organizacje pozarządowe	liczba kampanii, liczba uczestników konferencji,	UMŁ, inne,	
5. Umożliwienie uczestnictwa osobom z zaburzeniami psychicznymi w wydarzeniach kulturalno sportowych poprzez uczestnictwo w lokalnych wydarzeniach, festynach, promowanie twórczości, współzawodnictwo, konkursy, przeglądy, itp.	Wydział Sportu UMŁ, WZiSS (Biuro Rzecznika Osób Niepełnosprawnych), organizacje pozarządowe,	liczba wydarzeń z udziałem osób z zaburzeniami psychicznymi, liczba uczestników	UMŁ, inne	

6. Opracowanie i kolportaż informatorów /przewodników dla osób niepełnosprawnych oraz dla rodziców dzieci z zaburzeniami psychicznymi o możliwościach uzyskania opieki zdrowotnej, pomocy, wsparcia, itp.	WZiSS UMŁ, MOPS	liczba publikacji	UMŁ, inne	
7. Współorganizacja imprez integracyjnych (np. Piramida Dobrej Woli, Schizofrenia- Otwórzcie Drzwi, Uwolnić Motyla)	WZiSS UMŁ, organizacje pozarządowe			
8. Obchody Dnia Zdrowia Psychicznego (10X) – organizacja konferencji, imprez prozdrowotnych, imprez informacyjno - promocyjnych	UMŁ, Klinika Psychiatrii UM w Łodzi, organizacje pozarządowe,	liczba uczestników	UMŁ, inne	
9. Organizacja kampanii promujących właściwe zachowania zdrowotne w sferze zdrowia psychicznego		liczba kampanii, liczba uczestników	UMŁ, inne	

Przewidywane rezultaty:

- zmniejszenie upośledzenia społecznego poprzez zmianę postaw społecznych,
- zmniejszenie skali zjawiska stygmatyzacji i dyskryminacji osób i członków rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi,
- zmniejszenie zaburzeń spowodowanych nadużywaniem alkoholu.

Grupa odbiorców:

- osoby z zaburzeniami psychicznymi i członkowie ich rodzin,
- organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
- przedstawiciele samorządu,
- środowisko lokalne,
- media.

Termin realizacji: lata 2012 - 2015

4. Program zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej opieki zdrowotnej, w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia centrów zdrowia psychicznego

Cel główny: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Cel szczegółowy: Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej

Nazwa zadania	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1. Działalność Miejskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień, w tym: • Poradnia leczenia uzależnień • Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych • Poradnia psychologiczna • Poradnia promocji zdrowia • Oddział leczenia uzależnień • Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu	MOPiTu – WZiSS UMŁ	liczba osób korzystających z każdej formy pomocy w poszczególnych komórkach organizacyjnych	UMŁ z budżetu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, NFZ,	
Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej funkcjonującego w ramach Miejskiego Ośrodka Profilaktyki Zdrowotnej	MOPZ – WZiSS UMŁ	liczba osób korzystających z każdej formy pomocy	UMŁ w ramach Programu ochrony Zdrowia Psychicznego i przemocy w Rodzinie NFZ,	
Utworzenie Miejskiej Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży	MOPZ – WZiSS UMŁ			
Powołanie szkoły / placówki edukacyjno terapeutycznej dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi i problemami psychiatrycznymi	WZiSS UMŁ, Wydział Edukacji UMŁ, podmioty lecznicze	liczba osób korzystających z działań placówki	UMŁ, NFZ	

Grupa odbiorców:

- osoby z zaburzeniami psychicznymi,
- osoby uzależnione od alkoholu i współuzależnione,
- osoby uzależnione od środków psychoaktywnych, członkowie rodzin.

Przewidywane rezultaty:

- polepszenie kompleksowej, środowiskowej opieki w zakresie zdrowia psychicznego oraz terapii uzależnień.

Termin realizacji: lata 2012 - 2015

5. Program poszerzania, różnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.

Cel główny: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Cel szczegółowy: Upowszechnienie różnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Przekazywanie organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie środków finansowych na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	- Liczba zawartych umów w danym roku - Liczba uczestników projektów w danym roku	środki zewnętrzne, środki samorządowe,	
2.	Zawieranie umów wieloletnich na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba zawartych umów w danym roku	środki zewnętrzne, środki samorządowe	
3.	Realizacja zadań publicznych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w ustawie o pomocy społecznej: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Odsetek udziału wydatków na pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w ogólnych wydatkach PCPR	środki zewnętrzne, środki samorządowe	

		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, WZiSS (Rzecznik Osób Niepełnosprawnych)	liczba uczestników w danym roku	UMŁ - WZiSS	
4.	Wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej				
5.	Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych usługami w danym roku	UMŁ- MOPS	
6.	Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy (zapewnianie opieki, terapii i rehabilitacji) i rozwój klubów samopomocowych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba uczestników w danym roku	UMŁ -MOPS	
7.	Prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, -organizacje pozarządowe,	- liczba ośrodków wsparcia, klubów, - liczba uczestników w danym roku	UMŁ - MOPS, organizacje pozarządowe – środki pozyskane	
8.	Zapewnianie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej dla niepełnosprawnych intelektualnie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w danym roku	UMŁ – MOPS, odpłatność uczestników	

Grupa odbiorców:

- osoby z orzeczoną niepełnosprawnością intelektualną

Przewidywane rezultaty:

- rozszerzenie pomocy społecznej na rzecz niepełnosprawnych intelektualnie mieszkańców Łodzi,
- zróżnicowanie i unowocześnienie pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Termin realizacji: lata 2012 - 2015

6. Program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cel główny: zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Cel szczegółowy: aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

Nazwa zadania	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
Promowanie zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi wśród pracodawców w ramach zatrudnienia subsydiowanego (refundowane stanowiska pracy, roboty publiczne, prace interwencyjne)	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	- liczba osób korzystających z pomocy	Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Europejski Fundusz Społeczny	
Wzmacnianie funkcjonowania społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych (doradztwo i ocena zawodowa, szkolenia, prace społecznie użyteczne)	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych (Rzecznik Osób Niepełnosprawnych) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	- Liczba osób przeszkolonych, - Liczba osób skierowana do pracy w ramach prac społecznie użytecznych, - Liczba osób korzystających z doradztwa i oceny zawodowej		
Udział w szkoleniach grupowych (w celu nabycia, podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych).	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	- liczba osób korzystających z pomocy		
Udział w szkoleniach z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, obejmujące zajęcia warsztatowe wspierające samoocenę.	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	- liczba osób korzystających z pomocy		
Świadczenie usług poradnictwa zawodowego, w tym pomoc doradców zawodowych w opracowywaniu indywidualnego planu działania, którego efektem ma być powrót klienta Urzędu do aktywności zawodowej.	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	- liczba osób korzystających z pomocy		

Szkolenia indywidualne – wnioskowane przez bezrobotnego niepełnosprawnego (w przypadku uprawdopodobnienia zatrudnienia)	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	- liczba osób korzystających z pomocy		
Pomoc w organizowaniu stażu u pracodawcy (odbycie stażu daje możliwość nabycia umiejętności praktycznych na danym stanowisku pracy).	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	- liczba osób korzystających z pomocy		
Udzielanie pomocy finansowej na podjęcie działalności gospodarczej (po złożeniu odpowiedniego wniosku).	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	- liczba osób korzystających z pomocy		
Zatrudnianie przez pracodawców osób z zaburzeniami psychicznymi na otwartym rynku pracy w ramach zgłoszonych ofert pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	- liczba osób korzystających z pomocy		

Grypa odbiorców:

- osoby z zaburzeniami psychicznymi,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby korzystające ze wsparcia pomocy społecznej.

Przewidywane rezultaty:

- polepszenie statusu materialnego osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez osiąganie własnych dochodów,
- poprawa funkcjonowania w środowisku (społecznym i zawodowym),
- wykształcenie nawyków świadczenia pracy i przestrzegania dyscypliny pracy,
- wzrost samooceny i poczucia własnej wartości oraz przynależności społecznej

Termin realizacji: lata 2012 – 2015

UZASADNIENIE

Przedkładany projekt uchwały realizuje obowiązek opracowania i przyjęcia lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego nałożony na samorządy powiatów i gmin przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Jednocześnie realizacja Programu ma przyczynić się do promocji zdrowia psychicznego oraz poprawy jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich.

Program został przygotowany przez Zespół Koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na terenie miasta Łodzi powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Łodzi Nr 1367/VI/11 z dnia 18 października 2011 r.

W skład zespołu wchodzi przedstawiciele Urzędu Miasta Łodzi: Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydziału Edukacji, Biura Rozwoju Przedsiębiorczości i Miejsc Pracy oraz przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Profilaktyki Zdrowotnej, Miejskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centralnego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz organizacji pozarządowych.

Program zawiera część diagnostyczną zawierającą analizę rozpowszechnienia najczęstszych zaburzeń psychicznych wśród łodzian oraz zasoby opieki psychiatrycznej na terenie Miasta Łodzi. Zasadnicza część Programu określa cele z zakresu promocji zdrowia psychicznego, zapobiegania zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. W Programie określono sposoby realizacji poszczególnych celów, jak i podmioty uczestniczące w ich realizacji, którymi będą jednostki organizacyjne Miasta, MOPS, podmioty lecznicze, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz grupy samopomocowe pacjentów i ich rodzin.

Program nie stanowi samoistnej podstawy do zwiększenia wydatków, jak i dochodów budżetu Miasta. Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie będą środki własne Miasta Łodzi określone w budżecie Miasta, środki własne realizatorów zadań oraz środki NFZ, w ramach zawartych kontraktów podmiotów leczniczych.

POZOSTAŁE
AGDA Łódź
AGDA Łódź